

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

NACRT

PRIJEDLOG ZAKONA
O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ ŠKOLI I
SREDNJOŠKOLSKIM USTANOVAMA

Zagreb, travanj 2008. godine

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ ŠKOLI I SREDNJOŠKOLSKIM USTANOVAMA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi i srednjoškolskim ustanovama sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. i članka 65. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 41/01 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA

Ocjena stanja

Djelatnost osnovnog školstva uređena je Zakonom o osnovnom školstvu (Narodne novine, broj 59/90., 26/93., 27/93., 29/94., 7/96., 59/01., 114/01. i 76/05.)

Djelatnost srednjeg školstva uređena je Zakonom o srednjem školstvu (Narodne novine, broj 19/92., 26/93., 27/93., 50/95., 59/01., 114./01. i 81/05.)

Usprkos brojnim izmjenama i dopunama u postojećim zakonima o osnovnom i srednjem školstvu, u provedbi su se pokazale određene nedorečenosti koje onemogućuju učinkovito funkcioniranje sustava osnovnog i srednjeg obrazovanja.

Također, predviđeni razvoj djelatnosti, kako je sadržan u strateškom razvojnom dokumentu *Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005. – 2010.*, nužnost usvajanja novih rješenja u približavanju hrvatskog sustava odgoja i obrazovanja odgovarajućim sustavima zemalja članica Europske unije (u daljnjem tekstu: EU), usklađivanje djelatnosti osnovnog i srednjeg obrazovanja kao dijelova jedinstvenog sustava odgoja i obrazovanja, kao i donošenje *Nacionalnog programa mjera za uvođenje obveznoga srednjoškolskog obrazovanja* (Narodne novine, broj 71/07), nalažu potrebu redefinicije postojeće zakonske regulative.

Ciljeve odgoja i obrazovanja potrebno je uskladiti s novim zahtjevima suvremenog osnovnog i srednjeg odgoja i obrazovanja (sustavnost poučavanja, odgoj i obrazovanje u skladu s općim kulturnim i civilizacijskim vrijednostima, zahtjev osposobljavanja učenika za život i rad u promjenjivom društveno-kulturnom kontekstu prema zahtjevima demokratskih vrijednosti, tržišnog gospodarstva, suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija i znanstvenih spoznaja i dostignuća).

Nadalje, s obzirom na obvezu usklađivanja hrvatskog zakonodavstva sa zakonodavstvom država članica EU, potrebno je regulirati obrazovanje učenika, djece državljana država članica EU te djece azilanata i ostalih osoba sukladno Zakonu o azilu (Narodne novine, broj 79/07).

Postojeći zakoni ne uređuju planiranje mreže školskih ustanova i programa radi osiguranja dostupnosti i racionalnosti ostvarivanja odgojno-obrazovnog procesa.

Nije regulirana besplatnost udžbenika za sve učenike u Republici Hrvatskoj.

Sustav vanjskog vrjednovanja i samovrjednovanja do sada je reguliran isključivo Zakonom o srednjem školstvu te ga je potrebno utvrditi i za djelatnost osnovnog školstva, kako bi se pratila kvaliteta odgojno-obrazovnog sustava.

Postojeća rješenja stručnog usavršavanja učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja ne zadovoljavaju osiguranje kvalitetnog odgojno-obrazovnog rada u školskim ustanovama, a također nedostaje i sustav licenciranja.

Budući da se poboljšanje kvalitete odgojno-obrazovnog rada u školskim ustanovama može unaprijediti jasno definiranim pravima i obvezama učenika, roditelja, lokalne zajednice te povezanošću školskih ustanova iste je potrebno utvrditi zakonom.

U povećanju sigurnosti u školskoj ustanovi i zaštiti zdravlja učenika nužno bi bilo jasno definirati obveze školskih ustanova i nadležnosti za njihovo ostvarivanje te omogućiti uključivanje drugih potrebnih profila radnika za zadovoljavanje specifičnih potreba učenika.

Budući da je radni odnos radnika u školskim ustanovama, u općem dijelu, reguliran Zakonom o radu, potrebno je novim zakonom redefinirati specifičnosti radnog odnosa zaposlenih u školskim ustanovama.

Novi sustav visokog obrazovanja, usklađen s odredbama Bolonjske deklaracije, zahtijeva nužno usklađenje postojećih odredaba o potrebnoj razini obrazovanja radnika u sustavu osnovnog i srednjeg odgoja i obrazovanja.

Na temelju uočenih nedostataka u sastavu školskog, odnosno domskog odbora, načinu imenovanja i razrješenja članova te raspuštanja odbora, potrebno je redefinirati postojeća zakonska rješenja kako bi se osiguralo učinkovito upravljanje školskim ustanovama.

Postojećim zakonima nije definiran status ravnatelja školske ustanove i mogućnost njegova povratka na poslove koje je prethodno obavljao, što je rezultiralo njegovom radnom nesigurnošću. Bolje rješenje od postojećeg, bio bi mandatni status ravnatelja i utvrđivanje njegovog prava povratka na prethodno radno mjesto.

Osnivanje i prestanak rada školske ustanove potrebno je jasnije definirati u skladu sa Zakonom o ustanovama te utvrditi mogućnost proširenja djelatnosti školske ustanove novim programima osnovnog ili srednjeg obrazovanja.

Zbog dostupnosti i ažuriranja podataka zakonom je potrebno utvrditi vođenje zajedničkog elektronskog upisnika školskih ustanova s pripadajućim evidencijama.

U skladu s *Nacionalnim programom mjera za uvođenje obveznoga srednjoškolskog obrazovanja* potrebno je učenicima srednjih škola omogućiti besplatan međumjesni prijevoz te osigurati financiranje troškova smještaja i prehrane u učeničkim domovima.

U skladu sa zahtjevima nastavnih planova i programa potrebno je jednom godišnje osigurati sredstva za prijevoz učenika na poludnevnu ili cjelodnevnu terensku nastavu.

Zakonom je potrebno redefinirati način osiguravanja sredstava za financiranje školskih ustanova koji će omogućiti veći stupanj decentralizacije prema jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave iz čijeg će se proračuna osigurati, primjerice, sredstva za prijevoz učenika osnovnih i srednjih škola, za prehranu i smještaj učenika u učeničkim domovima, za naknadu troškova prijevoza radnika koji rade u produženom ili cjelodnevnom boravku osnovne škole, za naknadu troškova prijevoza radnika koji rade u programima koji se provode u nenastavne dane, za naknadu troškova prijevoza učenika obveznog obrazovanja jednom godišnje na poludnevnu ili cjelodnevnu terensku nastavu, troškove premija osiguranja škola od odgovornosti prema trećim osobama. Također, potrebno je utvrditi i osiguravanje sredstava za sufinanciranje školskih ustanova.

Osnovna pitanja koja se uređuju Zakonom

Zakonom čije se donošenje predlaže reguliraju se:

- usklađivanje hrvatskog sustava odgoja i obrazovanja sa sustavima država članica EU,
- usklađivanje djelatnosti sustava osnovnog i srednjeg odgoja i obrazovanja kao dijela jedinstvenog sustava odgoja i obrazovanja,
- utvrđivanje ciljeva i načela osnovnog i srednjeg obrazovanja sukladno potrebama hrvatskog društva i gospodarstva,
- utvrđivanje djelatnosti osnovnog i srednjeg obrazovanja te definiranje obavljanja ovih djelatnosti kao javne službe,
- planiranje mreže školskih ustanova i programa radi osiguranja dostupnosti i racionalnosti ostvarivanja odgojno-obrazovnog procesa,
- uvođenje državne mature kao obrazovnog standarda i završavanje srednjeg obrazovanja i osiguravanje vertikalne prohodnosti,
- obrazovanje učenika koji su djeca državljana država članica Europske unije, te azilanata, tražitelja azila, stranaca pod supsidijarnom zaštitom i stranaca pod privremenom zaštitom
- sustav vanjskog vrjednovanja i samovrjednovanja u svrhu praćenja i poboljšanja kvalitete osnovnog i srednjeg odgojno-obrazovnog sustava,
- način stručnog usavršavanja učitelja, nastavnika, stručnih suradnika, odgajatelja i ravnatelja i uvođenje licencija,
- prava i obveze učenika, roditelja, lokalne zajednice te povezanost školskih ustanova,
- obveze škole i nadležnosti za povećanje sigurnosti u školskoj ustanovi i zaštiti zdravlja učenika, te uključivanje drugih potrebnih profila za zadovoljavanje specifičnih potreba učenika,
- specifičnosti radnog odnosa zaposlenih u školskim ustanovama,
- razinu obrazovanja radnika u sustavu srednjeg i osnovnog odgoja i obrazovanja, sukladno novom sustavu visokog obrazovanja,

- sastav školskog, odnosno domskog odbora, način imenovanja i razrješenja članova te raspuštanja odbora,
- mandatni status ravnatelja i njegovo pravo povratka na radno mjesto na kojem je prethodno radio,
- osnivanje i prestanak rada školske ustanove u skladu sa Zakonom o ustanovama te mogućnost proširenja djelatnosti školske ustanove novim programima osnovnog ili srednjeg obrazovanja,
- vođenje zajedničkog elektronskog upisnika školskih ustanova s pripadajućim evidencijama,
- osiguranje besplatnih udžbenika za sve učenike,
- pravo učenika srednjih škola na besplatan međumjesni prijevoz te financiranje troškova smještaja i prehrane u učeničkim domovima,
- osiguravanje sredstava za prijevoz učenika na poludnevnu ili cjelodnevnu terensku nastavu jedanput godišnje,
- nagrađivanje neposrednih nositelja obrazovne djelatnosti za postignute izvrsne rezultate u obrazovnom radu,
- način osiguravanja sredstava za financiranje i sufinanciranje školskih ustanova koje će omogućiti veći stupanj decentralizacije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Ovim Prijedlogom Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi i srednjoškolskim ustanovama propisuje se obveza škola da pruže posebnu pomoć djeci za koju je obrazovanje prema ovom Zakonu obvezno i koja imaju boravak na području Republike Hrvatske, a članovi su obitelji radnika koji je državljanin države članice Europske unije te koji obavlja ili je obavljao samostalnu djelatnost, odnosno koji je zaposlen ili je bio zaposlen na području Republike Hrvatske.

Također, Prijedlogom zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi i srednjoškolskim ustanovama propisuje se pravo učenika za koje je obrazovanje prema ovom Zakonu obvezno i koji imaju boravak na području Republike Hrvatske, a djeca su državljana države članice Europske unije koji obavlja ili je obavljao samostalnu djelatnost, odnosno koji je zaposlen ili je bio zaposlen na području Republike Hrvatske, da stječu znanja iz materinjeg jezika i kulture države svojeg podrijetla.

Time Republika Hrvatska usklađuje svoje propise iz područja osnovnog obrazovanja (koje je obvezno) s *Direktivom Vijeća 77/486/EEC od 25. srpnja 1977. o obrazovanju djece radnika migranata*.

Nadalje, propisuje se da djeca državljana država članica Europske unije imaju pravo na osnovno i srednje obrazovanje kao i hrvatski državljani te se upisuju u školske ustanove u Republici Hrvatskoj pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani.

Time Republika Hrvatska usklađuje svoje propise iz područja osnovnog i srednjeg obrazovanja s načelom nediskriminacije propisanim člankom 12. Ugovora o osnivanju Europske ekonomske zajednice – *UEZ, Dio prvi, Načela, članak 12.*

Propisuje se odgodna primjena odredbi članaka kojima se djelatnost osnovnog i srednjeg obrazovanja usklađuje s pravnom stečevinom Europske unije do trenutka stupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije.

Posljedice koje će proisteći donošenjem Zakona

Ovim će se Zakonom djelatnost osnovnog i srednjeg obrazovanja regulirati kao jedinstven sustav odgoja i obrazovanja, a nova će rješenja osigurati približavanje hrvatskog sustava srednjeg i osnovnog obrazovanja odgovarajućim sustavima država članica EU.

Ciljevi će odgoja i obrazovanja biti usklađeni s novim zahtjevima suvremenog odgoja i obrazovanja kao sustavnog poučavanja, u skladu s općim kulturnim i civilizacijskim vrijednostima, koji će učenika osposobiti za život i rad u promjenjivom društveno-kulturnom kontekstu prema zahtjevima demokratskih vrijednosti, tržišnog gospodarstva, suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija i znanstvenih spoznaja i dostignuća.

Izgradnja i planiranje mreže školskih ustanova i programa svim će učenicima osigurati jednako pravo na odgoj i obrazovanje po načelu jednake dostupnosti, ali uz osiguranje održavanja racionalnog odgojno-obrazovnog sustava.

Svim učenicima u Republici Hrvatskoj bit će osigurani besplatni udžbenici.

Učenicima hrvatskim državljanima i učenicima državljanima država članica EU, a i učenicima, djeci azilanata i drugih osoba sukladno Zakonu o azilu, koji započinju ili nastavljaju školovanje u Hrvatskoj, a ne poznaju hrvatski jezik, škole će osigurati posebnu pomoć u učenju hrvatskog jezika radi učinkovite integracije u redovitu nastavu u školama.

Novim zakonom regulirat će se usklađeni sustav vanjskog vrjednovanja i samovrjednovanja radi učinkovite provjere kvalitete odgojno-obrazovnog sustava, kojoj će doprinijeti i nova rješenja stručnog usavršavanja učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja, posebice uvođenjem sustava licenciranja. Kvaliteta odgojno-obrazovnog rada unaprijedit će se i jasno definiranim pravima i obvezama učenika, roditelja, lokalne zajednice te povezanošću školskih ustanova.

Povećana sigurnost u školskoj ustanovi i zaštita zdravlja učenika bit će obveza škole, a tome će pridonijeti i uključivanje novih profila radnika za zadovoljavanje specifičnih potreba učenika.

Uvest će se nova rješenja u specifičnom dijelu radnog odnosa zaposlenih u školskim ustanovama, a razina njihova obrazovanja bit će usklađena s novim sustavom visokog obrazovanja.

Nova rješenja u načinu imenovanja i razrješenja članova te raspuštanja školskog, odnosno domskog odbora osigurat će veću učinkovitost upravljanja školskim ustanovama.

Ravnatelji školskih ustanova bit će u mandatnom statusu i imat će mogućnost povratka na poslove koje su obavljali prije preuzimanja mandata, a time će imati veću radnu sigurnost.

Jasnije će biti definirano osnivanje i prestanak rada školske ustanove, a u skladu sa Zakonom o ustanovama, a ustanove će imati mogućnost proširenja djelatnosti novim programima obrazovanja.

Uvođenjem zajedničkog elektronskog upisnika školskih ustanova s pripadajućim evidencijama osigurat će se dostupnost i ažurnost praćenja djelatnosti.

U skladu s *Nacionalnim programom mjera za uvođenje obveznoga srednjoškolskog obrazovanja*, učenicima srednjih škola bit će omogućen besplatan međumjesni prijevoz te osigurano financiranje troškova smještaja i prehrane u učeničkim domovima.

Nova zakonska rješenja povećat će stupanj decentralizacije prema jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Ukupno potrebna planirana sredstva za provedbu Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi i srednjoškolskim ustanovama iz proračuna jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave u razdoblju od 2009.-2011. godine iznose:

- za prijevoz učenika osnovnih škola 101.737.250,00 kn godišnje.
- za međumjesni prijevoz učenika srednjih škola po godinama i to:
 - za 2009. god 264.000.000,00 kn
 - za 2010.god 374.000.000,00 kn
 - za 2011.god 440.000.000,00 kn
- za smještaj učenika u učeničke domove
 - za 2009. god 32.417.000,00 kn
 - za 2010.god 43.924.000,00 kn
 - za 2011.god. 59.500.000,00 kn

Ukupno potrebna sredstva:

	2009.	2010.	2011.
Prijevoz učenika osnovnih škola	101.737.250,00	-	-
Za međumjesni prijevoz učenika srednjih škola	264.000.000,00	374.000.000,00	440.000.000,00
Za smještaj učenika u učeničke domove	32.417.000,00	43.924.000,00	59.500.000,00
SVEUKUPNO:	398.154.250,00	417.924.000,00	499.500.000,00

IV. TEKST NACRTA PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

ZAKON O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ ŠKOLI I SREDNJOŠKOLSKIM USTANOVAMA

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

- (1) Ovim se Zakonom uređuje djelatnost odgoja i obrazovanja (u daljnjem tekstu: obrazovanje) u osnovnoj školi, srednjim školama i učeničkom domu.
- (2) Djelatnost osnovnog obrazovanja u osnovnoj školi obuhvaća opće obrazovanje te druge oblike školovanja djece i mladih.
- (3) Djelatnost srednjeg obrazovanja u srednjim školama i učeničkim domovima obuhvaća opće obrazovanje i različite vrste i oblike odgoja i obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja koji se ostvaruju u skladu s odredbama ovog Zakona i zakona kojima se uređuju djelatnosti pojedinih vrsta srednjih škola.
- (4) Djelatnost obrazovanja odraslih osoba ostvaruje se u skladu s odredbama ovog Zakona i posebnog zakona.
- (5) Odredbe Zakona o ustanovama i drugih propisa primjenjuju se na djelatnost osnovnog i srednjeg obrazovanja ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Obrazovna djelatnost

Članak 2.

- (1) Djelatnost osnovnog obrazovanja obavljaju osnovne škole i druge javne ustanove, u skladu s ovim Zakonom.
- (2) Djelatnost srednjeg obrazovanja obavljaju srednje škole i učenički domovi (u daljnjem tekstu: srednjoškolske ustanove) i druge javne ustanove pod uvjetima iz ovog Zakona.
- (3) Druga javna ustanova, ustrojbeni jedinica ministarstva nadležnog za pravosuđe te ustrojbeni jedinica ministarstva nadležnog za unutarnje poslove može započeti obavljati djelatnost osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja nakon pribavljenog rješenja ministarstva nadležnog za obrazovanje (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), uz prethodnu suglasnost ministra u nadležnosti kojega je obavljanje djelatnosti te ustanove, odnosno ustrojbene jedinice.

Članak 3.

- (1) Djelatnost osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja obavlja se kao javna služba.
- (2) Na osnovi javnih ovlasti osnovna i srednja škola i učenički dom (u daljnjem tekstu: školska ustanova) obavljaju sljedeće poslove:
 - vođenje evidencije s dokumentacijom o upisu i ispisu iz škole,
 - vođenje evidencije o praćenju nastave i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada (u daljnjem tekstu: obrazovni rad) s učenicima,

- vođenje evidencije o vrjednovanju, ocjenjivanju i napredovanju učenika, te učeničkim postignućima
- vođenje evidencije o pedagoškim mjerama i o predmetnim i razrednim ispitima
- izdavanje javnih isprava i drugih potvrda
- upisivanje podataka o obrazovnom radu u e-Maticu – zajednički elektronički upisnik ustanova.

(3) Ako školska ustanova u svezi s poslovima iz stavka 2. ovog članka ili drugim poslovima koje na temelju zakona obavlja na osnovi javnih ovlasti odlučuje o pravu, obvezi ili pravnom interesu učenika, odnosno učenice (u daljnjem tekstu: učenik) roditelja ili skrbnika učenika (u daljnjem tekstu: roditelj) ili druge fizičke ili pravne osobe, dužna je postupati prema odredbama Zakona o općem upravnom postupku i postupovnim odredbama ovog Zakona i zakona kojima se uređuje djelatnost koju obavlja.

Ciljevi i načela obrazovanja

Članak 4.

(1) Ciljevi obrazovanja u osnovnoj školi i srednjoškolskim ustanovama su:

1. osigurati sustavan način poučavanja učenika, poticati i unaprjeđivati njihov intelektualni, tjelesni, estetski, društveni, moralni, duhovni razvoj u skladu s njihovim sposobnostima i sklonostima
2. obrazovati učenike u skladu s općim kulturnim i civilizacijskim vrijednostima koje izvire iz nacionalne i europske tradicije, interkulturalnih, međunarodnih i globalizacijskih zahtjeva te ljudskih prava i prava djece,
3. omogućiti učenicima stjecanje općeg odgoja i obrazovanja, osposobiti ih za život i rad u promjenjivom društveno-kulturnom kontekstu, prema zahtjevima demokratskih vrijednosti, tržišnog gospodarstva, suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija i znanstvenih spoznaja i dostignuća.

(2) Načela obrazovanja na razini osnovnog i srednjeg obrazovanja su:

1. Obrazovanje i školovanje obvezni su za svu djecu od 6 godina života.
2. Obrazovanjem u osnovnoj školi stječu se temeljne kompetencije.
3. Obrazovanje u školskoj ustanovi temelji se na visokoj kvaliteti osposobljenosti svih neposrednih nositelja obrazovne djelatnosti – učitelja, nastavnika, odgajatelja, stručnih suradnika, ravnatelja, te ostalih radnika.
4. Rad u školskoj ustanovi temelji se na vrjednovanju svih sastavnica obrazovnog i školskog rada i samovrjednovanju neposrednih i posrednih nositelja obrazovne djelatnosti u školi, radi postizanja najkvalitetnijeg pedagoškog i obrazovnog standarda.
5. Obrazovna djelatnost u školskoj ustanovi temelji se na partnerstvu svih obrazovnih čimbenika na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.
6. Obrazovna djelatnost u školskoj ustanovi temelji se na autonomiji planiranja, kreiranja, organizacije i realizacije školskog kurikuluma, te mreži programa na lokalnoj razini, a u skladu s Nacionalnim kurikulumom, nastavnim planovima i programima školskim kurikulumom i državnim pedagoškim standardima.

7. Stjecanje osnovnoškolskog obrazovanja temelj je za vertikalnu i horizontalnu prohodnost u sustavu odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj.
8. Obrazovanje u školskoj ustanovi temelji se na decentralizaciji u smislu povećanja ovlaštenja i odgovornosti na lokalnoj i županijskoj razini.

Državni pedagoški standardi

Članak 5.

- (1) Javne potrebe u sustavu osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja propisane su i zajamčene aktivnosti, poslovi i djelatnosti, materijalni i ljudski resursi u svezi s ostvarivanjem ciljeva obrazovnog procesa. Javne potrebe u obrazovanju utvrđuju se državnim pedagoškim standardima.
- (2) Državnim pedagoškim standardima utvrđuju se materijalni, kadrovski, zdravstveni, tehnički, informatički i drugi uvjeti za optimalno ostvarivanje nacionalnog kurikuluma i nastavnih planova i programa te cjelovit razvoj obrazovnog sustava u Republici Hrvatskoj.
- (3) Državne pedagoške standarde na prijedlog Vlade Republike Hrvatske donosi Hrvatski sabor.

Nastava na hrvatskom jeziku

Članak 6.

Nastavu i druge oblike obrazovnog rada školske ustanove izvode na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.

Nastava na jeziku i pismu nacionalne manjine

Članak 7.

Osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje djece pripadnika nacionalnih manjina ostvaruje se prema odredbama Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina te odredbama ovog Zakona i drugih propisa.

Nastava na stranom jeziku

Članak 8.

- (1) Osnovna i srednja škola (u daljnjem tekstu: škola) može izvoditi međunarodni program na stranom jeziku.
- (2) Škola može dio nastavnih predmeta i sadržaja utvrđenih nastavnim planom i programom, osim na hrvatskom jeziku, izvoditi i na nekom od svjetskih jezika, uz odobrenje ministarstva nadležnog za obrazovanje.

II. MREŽA ŠKOLSKIH USTANOVA I UPIS UČENIKA U ŠKOLSKU USTANOVU

Mreža školskih ustanova

Članak 9.

- (1) Osnivanje školskih ustanova te posebnih odgojno-obrazovnih ustanova utvrđuje se i planira mrežom škola.

(2) Mreža iz stavka 1. ovog članka skup je postojećih programa i ustanova koje obavljaju obrazovnu i školsku djelatnost na području za koje se mreža utvrđuje, sa svim njihovim objektima u kojima se provodi obrazovanje te područja na kojima se može osnovati školska ustanova.

(3) Mreža iz stavka 1. ovog članka mora udovoljiti zahtjevima dostupnosti i racionalnog ustroja upisnih područja, odnosno školskih ustanova i programa obrazovanja.

(4) Dostupnost iz stavka 3. ovog članka podrazumijeva mogućnost redovitog osnovnog odgoja i obrazovanja u osnovnoj školi, odnosno školskom objektu ili ustanovi, primjereno udaljenom od mjesta stanovanja, uz prometnu povezanost koja ne ugrožava sigurnost učenika.

(5) Dostupnost iz stavka 3. ovog članka podrazumijeva mogućnost srednjoškolskog obrazovanja učeniku korištenjem svakodnevnog prijevoza ili smještajem u učeničkom domu.

(6) Racionalni ustroj srednjoškolskih ustanova iz stavka 3. ovog članka podrazumijeva optimalnu iskoristivost postojećih školskih kapaciteta.

(7) Uvjete upisa i ispisa iz mreže propisuje ministar.

Utvrđivanje mreže škola

Članak 10.

(1) Za obavljanje djelatnosti osnovnog i srednjeg obrazovanja utvrđuje se mreža osnovnih škola i srednjoškolskih programa i ustanova – gimnazija, strukovnih i umjetničkih škola u Republici Hrvatskoj. Prijedlog mreže školskih ustanova na svom području utvrđuje predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave, odnosno Grada Zagreba, a donosi je Ministarstvo.

(2) Mrežom osnovnih škola mogu se utvrditi i škole koje uz redovite provode i posebne programe za učenike s teškoćama iz članka 62. stavka 2. ovog Zakona, a uz odobrenje Ministarstva i mreža srednjoškolskih ustanova koje provode programe za strukovna zanimanja.

Trajanje i vrste škola

Članak 11.

Osnovna škola traje osam godina i izvodi redovite i posebne programe.

Osnovnoškolskim obrazovanjem učenik stječe znanja i sposobnosti za nastavak obrazovanja.

Srednje škole, ovisno o vrsti obrazovnog programa su:

- gimnazije,
- strukovne škole,
- umjetničke škole.

Srednjoškolskim obrazovanjem učenik stječe znanja i sposobnosti za rad i nastavak obrazovanja.

Članak 12.

(1) U gimnazijama se izvodi nastavni plan i program u najmanje četverogodišnjem trajanju.

(2) Gimnazije su opće ili specijalizirane, što se određuje prema vrsti nastavnog plana i programa.

Članak 13.

(1) Strukovne škole su tehničke, industrijske, obrtničke i druge, što se određuje prema vrsti nastavnog plana i programa o kojem ovisi i njihovo trajanje.

(2) Djelatnost strukovnog obrazovanja ostvaruje se u skladu odredbama ovog Zakona i posebnog zakona.

Članak 14.

(1) Umjetnička srednja škola izvodi nastavni plan i program u najmanje četverogodišnjem trajanju.

(2) Umjetničke srednje škole su glazbene, plesne, likovne i druge, što se određuje prema vrsti nastavnog plana i programa.

Upisno područje

Članak 15.

(1) Upisno područje za osnovne škole je prostorno područje s kojeg se učenici upisuju u određenu osnovnu školu na temelju prebivališta, odnosno prijavljenog boravišta.

(2) Upisnim područjem s kojeg se učenici upisuju u srednju školu smatra se Republika Hrvatska.

(3) Upisnim područjem s kojeg se učenici upisuju u osnovnu školu nad kojom osnivačka prava ima druga pravna i fizička osoba iz članka 90. stavka 2. podstavka 4. smatra se područje Republike Hrvatske.

(4) Upisno područje s kojeg se učenici upisuju u osnovnu školu nad kojom osnivačka prava ima Republika Hrvatska utvrđuje se aktom o osnivanju osnovne škole.

(5) Zajedničko se upisno područje dviju ili više osnovnih škola istog osnivača može utvrditi spajanjem tih upisnih područja ili dijelova upisnih područja radi racionalnijeg raspoređivanja učenika ili rada škola u jednoj smjeni.

(6) Za učenike s teškoćama iz članka 62. stavka 2. ovog Zakona koji osnovno i srednje obrazovanje ostvaruju u redovitim školama prema posebnim obrazovnim programima upisno se područje određuje prema najbližoj školi koja provodi obrazovanje prema odgovarajućem programu.

(7) Upisno je područje sastavni dio mreže škola.

Članak 16.

(1) Osnovno obrazovanje počinje upisom u prvi razred osnovne škole, obvezno je za svu djecu starosne dobi, u pravilu, od šeste do petnaeste godine.

(2) Srednje obrazovanje počinje upisom u srednju školu.

(3) Obrazovanje u školama koje ostvaruju glazbene, plesne i športske obrazovne programe započinje upisom u neki od tih programe čije se trajanje utvrđuje posebnim obrazovnim programima koje donosi Ministarstvo.

Članak 17.

(1) Upis djece u osnovnu školu provodi se prema planu upisa koji donosi ured državne uprave u županiji, odnosno Gradski ured Grada Zagreba nadležan za poslove obrazovanja (u daljnjem tekstu: ured državne uprave) na temelju upisnih područja utvrđenih u skladu s odredbama članka 15. ovog Zakona.

(2) Roditelj je dužan upisati dijete u školu sukladno stavku 1. ovog članka.

(3) Pravo upisa u prvi razred srednje škole imaju svi kandidati nakon završenog osnovnoškolskog obrazovanja pod jednakim uvjetima u okviru broja utvrđenog odlukom o upisu.

(4) Redoviti učenici upisuju prvi razred srednje škole u dobi do 17 godina, a iznimno do 18 godina uz odobrenje školskog odbora.

(5) Izbor kandidata za upis zasniva se na:

- uspjehu u prethodnom obrazovanju i
- sposobnosti i sklonosti učenika, ovisno o vrsti srednje škole.

(6) Elemente i kriterije za izbor kandidata prema stavku 3. ovog članka za sve vrste srednjih škola propisuje ministar nadležan za obrazovanje (u daljnjem tekstu: ministar).

(7) Odluku o upisu za svaku školsku godinu na prijedlog srednje škole i uz suglasnost osnivača donosi ministar.

Članak 18.

(1) U prvi razred obveznog osnovnog obrazovanja upisuju se djeca koja do 1. travnja tekuće godine imaju navršениh šest godina života.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, na zahtjev roditelja i prijedlog povjerenstva iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona, u prvi se razred može upisati dijete koje do 31. kolovoza tekuće godine navršava šest godina.

(3) Dijete se ne može trajno osloboditi upisa u prvi razred osnovne škole osim u slučaju kada dijete ima višestruke teškoće te su po posebnim propisima roditelji stekli pravo na status roditelja njegovatelja ili je dijete steklo pravo na skrb, rehabilitaciju i osposobljavanje za život u ustanovi zdravstva i socijalne skrbi.

Članak 19.

(1) Prije upisa u prvi razred osnovne škole utvrđuje se psihofizičko stanje djeteta.

(2) Psihofizičko stanje djeteta, odnosno učenika utvrđuje se radi redovitog ili prijevremenog upisa ili odgode upisa u prvi razred osnovne škole ili radi utvrđivanja primjerenog osnovnoškolskog ili srednjoškolskog obrazovnog programa.

(3) Psihofizičko stanje djeteta, odnosno učenika utvrđuje stručno povjerenstvo.

(4) Postupak utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta, odnosno učenika iz stavka 2. ovog članka te sastav stručnog povjerenstava iz stavka 3. ovog članka propisuje ministar, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poslove zdravstva.

Članak 20.

(1) O prijevremenom upisu ili odgodi upisa u prvi razred osnovne škole ili trajnoj odgodi školovanja te o primjerenom programu osnovnoškolskog ili srednjoškolskog obrazovanja za učenike s teškoćama ured državne uprave na prijedlog povjerenstva iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona donosi rješenje.

(2) Na rješenje iz stavka 1. ovog članka roditelj ima pravo žalbe Ministarstvu.

Članak 21.

(1) Učenik se može upisati u prvi razred osnovne škole kojoj ne pripada prema upisnom području:

- ako to ne izaziva povećanje broja razrednih odjela utvrđenih planom upisa u osnovnoj školi u koju se upisuje,
- ako se upisuje u škole koje izvode alternativne, međunarodne, te programe na jeziku i pismu nacionalnih manjina,
- ako se upisuje u škole kojima je osnivač druga pravna ili fizička osoba iz članka 90. stavka 2. podstavka 4.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovog članka ured državne uprave dužan je o upisu učenika obavijestiti osnovnu školu u koju se učenik trebao upisati prema upisnom području.

Članak 22.

(1) Natječaj za upis učenika u prvi razred srednja škola objavljuje u dnevnom tisku.

(2) Natječaj obvezno sadrži:

- program obrazovanja u koji se učenik upisuje,
- broj učenika koji se mogu upisati prema odluci o upisu,
- uvjete upisa, potrebnu dokumentaciju i kriterije za izbor kandidata,
- način i postupak provođenja natječaja.

Članak 23.

(1) Redoviti učenik srednje škole može tijekom obrazovanja promijeniti upisani program u pravilu nakon prvog razreda.

(2) Promjena programa može se uvjetovati polaganjem razlikovnih i/ili dopunskih ispita.

(3) Sadržaj razlikovnih, odnosno dopunskih ispita te načine i rokove polaganja ispita utvrđuje nastavničko vijeće.

Članak 24.

- (1) Učenik koji je stekao nižu stručnu spremu ima pravo steći srednju školsku ili stručnu spremu nastavljanjem obrazovanja ili polaganjem ispita.
- (2) Ostvarivanje prava iz stavka 1. ovog članka obvezno se uvjetuje polaganjem razlikovnih, odnosno dopunskih ispita, a način i rokove polaganja ispita utvrđuje nastavničko vijeće.
- (3) Ako učenik prekine školovanje ili se preseli iz jednog mjesta u drugo, škola koju je pohađao ili druga škola koja ostvaruje isti obrazovni program dužna je upisati učenika.

Članak 25.

- (1) Učenik prelazi iz jedne škole u drugu koja ostvaruje isti obrazovni program na temelju prijelaznice.
- (2) Škola iz koje učenik odlazi izdaje prijelaznicu i ispisuje učenika u roku od sedam dana od dana primitka obavijesti o upisu učenika u drugu školu.

III. NACIONALNI KURIKULUM, NASTAVNI PLANOVI I PROGRAMI TE OBLICI RADA

Nacionalni kurikulum

Članak 26.

- (1) Obrazovanje u školi ostvaruje se na temelju nacionalnog kurikuluma, nastavnih planova i programa i školskog kurikuluma.
- (2) Nacionalni kurikulum i nastavne planove i programe donosi Ministarstvo.
- (3) Nacionalni kurikulum donosi vrijednosti, načela, opće obrazovne ciljeve i ciljeve poučavanja, koncepciju učenja i poučavanja, pristupe poučavanju, obrazovne ciljeve po obrazovnim područjima i predmetima definirane ishodima obrazovanja, odnosno kompetencijama te vrjednovanje i ocjenjivanje.
- (4) Školski kurikulum utvrđuje dugoročni i kratkoročni plan i program škole s izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima te izvanučioničkim oblicima rada.
- (5) Školski kurikulum izrađuju nositelji obrazovne djelatnosti škole, a odobrava ga školski odbor.

Nastavni plan i program

Članak 27.

- (1) Nastavnim planom i programom utvrđuje se tjedni i godišnji broj nastavnih sati za obvezne i izborne nastavne predmete, njihov raspored po razredima, tjedni broj nastavnih sati po predmetima i ukupni tjedni i godišnji broj sati, te ciljevi, zadaće i sadržaji svakog nastavnog predmeta.
- (2) Izborni predmeti obvezni su za sve učenike osnovne škole koji se za njih opredijele. Učenik bira ponuđeni izborni predmet ili predmete na početku školske godine. Izborni predmet je obvezni predmet tijekom cijele školske godine.

- (3) Učenik može prestati pohađati izborni predmet nakon pisanog zahtjeva i obrazloženja roditelja učenika i učenika učiteljskom vijeću do početka školske godine pod uvjetom da obveznu satnicu zamijeni drugim izbornim predmetom ili aktivnošću u školi.
- (4) Strani jezik koji se počinje učiti u prvom razredu osnovne škole prvi je strani jezik do kraja osnovnoškolskog obrazovanja.
- (5) Nastavni plan i program gimnazija sadrži zajednički, izborni i fakultativni dio.
- (6) Nastavni plan i program strukovnih škola sadrži zajednički-općeobrazovni, posebni stručni i fakultativni dio. U zajedničkom-općeobrazovnom i posebnom stručnom dijelu nastavnog plana i programa nalaze se i izborni predmeti od kojih učenik bira jedan ili više predmeta prema svojim interesima i sklonostima.
- (7) Zajednički dio nastavnog plana i programa gimnazije sadrži nastavne predmete koji su obvezni za sve učenike određene vrste programa, a izborni dio obuhvaća predmete od kojih učenik obvezno bira jedan ili više nastavnih predmeta prema svojim sklonostima.
- (8) Zajednički općeobrazovni dio nastavnog plana i programa za stjecanje srednje i niže stručne sprema sadrži općeobrazovne predmete koji su zajednički i obvezni za određenu razinu obrazovanja, a posebni stručni dio nastavnog plana i programa sadrži strukovne predmete (strukovno-teorijske predmete i praktičnu nastavu) koji su vezani za određeno zanimanje.
- (9) Fakultativni dio nastavnog plana i programa u srednjoj školi obuhvaća nastavne predmete, odnosno nastavne sadržaje kojima se zadovoljavaju interesi učenika u skladu s mogućnostima škole, te sadržaje i oblike slobodnih aktivnosti. Ako se učenik srednje škole opredijeli za fakultativni predmet, dužan ga je pohađati tijekom nastavne godine.
- (10) Zajednički i izborni dio nastavnog plana i programa donosi Ministarstvo, a fakultativni srednja škola.

Školski kurikulum i godišnji plan i program rada školske ustanove

Članak 28.

- (1) Školska ustanova radi na temelju školskog kurikuluma i godišnjeg plana i programa rada.
- (2) Školski kurikulum se donosi na temelju nacionalnog kurikuluma i nastavnog plana i programa i određuje nastavni plan i program izbornih predmeta, izvannastavne i izvanškolske aktivnosti, izvanučioničke oblike rada i druge obrazovne aktivnosti, programe i projekte.
- (3) Školskim kurikulumom se utvrđuje:
 - aktivnost, program i/ili projekt
 - ciljevi aktivnosti, programa i/ili projekta
 - namjena aktivnosti, programa i/ili projekta
 - nositelji aktivnosti, programa i/ili projekta i njihova odgovornost
 - način realizacije aktivnosti, programa i/ili projekta
 - vremenik aktivnosti, programa i/ili projekta
 - detaljan troškovnik aktivnosti, programa i/ili projekta
 - način vrjednovanja i način korištenja rezultata vrjednovanja.

- (4) Školski kurikulum donosi školski odbor do 1. rujna tekuće školske godine.
- (5) Školski kurikulum mora biti dostupan svakom roditelju i učeniku u pisanom obliku.
- (6) Godišnji plan i program rada donosi se na osnovi nastavnog plana i programa i školskog kurikuluma.
- (7) Godišnjim planom i programom rada školske ustanove utvrđuje se mjesto, vrijeme, način i izvršitelji poslova, a sadrži u pravilu:
- podatke o uvjetima rada,
 - podatke o izvršiteljima poslova,
 - godišnji kalendar rada,
 - podatke o dnevnoj i tjednoj organizaciji rada,
 - tjedni i godišnji broj sati po razredima i oblicima obrazovnog rada,
 - planove rada ravnatelja, učitelja, odnosno nastavnika te stručnih suradnika,
 - planove rada školskog, odnosno domskog odbora i stručnih tijela,
 - plan stručnog usavršavanja, u skladu s potrebama škole,
 - podatke o ostalim aktivnostima u funkciji obrazovnog rada i poslovanja školske ustanove.
- (8) Godišnji plan i program rada donosi školski, odnosno domski odbor do 30. rujna tekuće školske godine.

Ekperimentalni program

Članak 29.

- (1) Školska ustanova može provoditi ekperimentalni program koji odobri Ministarstvo, a kojim se provjerava vrijednost novih obrazovnih sadržaja, oblika i metoda rada kao i nove nastavne opreme.
- (2) Ekperimentalni program sadrži:
- cilj, zadaću, obrazovne ishode, sadržaj,
 - mjesto i način izvođenja,
 - potrebno vrijeme za realizaciju,
 - prostorne, kadrovske i druge uvjete,
 - način stručnog praćenja i vrjednovanja,
 - vrijeme u kome se podnosi izvještaj o postignutim rezultatima,
 - potrebna financijska sredstva.
- (3) Ekperimentalni program, školsku ustanovu koja će ga provoditi, uvjete i način rada utvrđuje Ministarstvo.

Alternativni program

Članak 30.

U školi se može ostvarivati obrazovni rad prema alternativnim nastavnim programima, odnosno metodama, u skladu s ovim Zakonom.

Umjetnički i športski program

Članak 31.

(1) Škola može izvoditi umjetničko i športsko obrazovanje u skladu s ovim Zakonom, ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

(2) Programe za školovanje iz stavka 1. ovog članka i uvjete za njihovo izvođenje propisuje ministar.

Posebni program

Članak 32.

Škola može uz suglasnost Ministarstva ustrojiti posebni razredni odjel za djecu s teškoćama iz članka 62. stavka 2. ovog Zakona radi izvođenja posebnog programa koji nije utvrđen mrežom škola.

Dopunska nastava

Članak 33.

(1) Za učenike kojima je potrebna pomoć u učenju škola je dužna organizirati dopunsku nastavu.

(2) Dopunska nastava organizira se na određeno vrijeme dok je takav oblik pomoći učenicima potreban.

Dodatna nastava

Članak 34.

Za učenike koji u određenom nastavnom predmetu ostvaruju nadprosječne rezultate ili pokazuju poseban interes za određeni nastavni predmet škola je dužna organizirati dodatnu nastavu u koju se učenik uključuje temeljem vlastite odluke.

Izvannastavna aktivnost

Članak 35.

(1) Radi zadovoljavanja različitih potreba i interesa učenika školska ustanova organizira posebne izvannastavne aktivnosti.

(2) Izvannastavne aktivnosti se planiraju školskim kurikulumom i godišnjim planom i programom rada neposrednih nositelja obrazovne djelatnosti u školskoj ustanovi.

(3) Izvannastavne aktivnosti nisu obvezni dio učenikovog opterećenja, ali se mogu priznati učenicima kao ispunjavanje obveza u školi.

Izvanškolske aktivnosti

Članak 36.

- (1) Učenik može biti uključen u izvanškolske aktivnosti.
- (2) Rad učenika u izvanškolskim aktivnostima, ako se ostvaruje u sporazumu sa školom, priznaje se učenicima kao ispunjavanje obveza u školi.

Izvanučionični oblici rada

Članak 37.

- (1) Škola planira u školskom kurikulumu poludnevni, jednodnevni i višednevni izvanučionični oblik rada, u mjestu i izvan mjesta u kojem je smještena škola.
- (2) Izvanučionični oblici rada su: terenska nastava, školski izlet, višednevno učeničko putovanje, stručna ekskurzija, a u osnovnoj školi za učenike četvrtog razreda i škola u prirodi.
- (3) Za svaki oblik rada iz stavka 1. ovog članka škola je dužna dostaviti roditeljima detaljan program aktivnosti s ciljevima, načinom realizacije, vremenikom, troškovnikom i načinom vrjednovanja te zatražiti pisanu suglasnost roditelja.
- (4) Za svaki oblik rada iz stavka 1. ovog članka škola uz voditelja mora osigurati pratnju sukladno broju učenika, a za učenike s teškoćama pratnju sukladno njihovim teškoćama.
- (5) Način organizacije izvanučioničnih oblika rada predlaže škola, a odobrava školski odbor nakon prikupljenih suglasnosti roditelja.

Članak 38.

- (1) Financijska sredstva za prijevoz učenika obveznog obrazovanja na poludnevnu ili jednodnevnu terensku nastavu jedanput godišnje osigurava jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- (2) Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može sufinancirati ostvarivanje škole u prirodi za učenike četvrtog razreda.

Učeničke zadruge

Članak 39.

- (1) Škola može osnovati učeničku zadrugu kao oblik izvannastavne aktivnosti sukladno statutu škole i posebnim propisima.
- (2) Škola može stavljati u promet proizvode nastale kao rezultat rada učenika.
- (3) Sredstva stečena prometom proizvoda i usluga učenika zadruge posebno se evidentiraju, a mogu se uporabiti samo za rad učeničke zadruge i unapređenje obrazovnog rada škole.

Učenički klubovi i društva

Članak 40.

- (1) Školska ustanova može osnivati učeničke klubove i društva.

(2) Učenički klubovi i društva ustrojavaju se sukladno statutu školske ustanove i posebnim propisima.

Vježbaonice za studente

Članak 41.

(1) Školska ustanova može biti vježbaonica za studente koji se pripremaju za obrazovni rad s učenicima.

(2) Odredbe o uvjetima, načinu rada, opterećenju mentora, kriterijima financiranja, te mreži vježbaonica propisuje ministar na prijedlog visokih učilišta koji pripremaju studente za obrazovni rad s učenicima.

Instruktivna nastava

Članak 42.

(1) Za učenike koji zbog većih motoričkih teškoća ili kroničnih bolesti ne mogu polaziti nastavu, škola organizira instruktivnu nastavu u kući, odnosno zdravstvenoj ustanovi ako se učenik nalazi na dužem liječenju, uz odobrenje ministarstva.

(2) U slučaju poučavanja prema stavku 1. ovog članka potrebno je u okviru raspoloživih sredstava koristiti mogućnosti suvremenih tehnologija e-komunikacije. Poučavanje se može provoditi u potpunosti ili djelomično u obliku nastave na daljinu, komunikacijom tehnologijom (virtualna nastava).

(3) Škola je dužna voditi evidenciju o učenicima s teškoćama te podatke dostavljati nadležnom uredu državne uprave na svom području i Ministarstvu koje vodi upisnik tih učenika.

(4) Obrazac vođenja evidencije posebnih odgojno obrazovnih ustanova i škola koje provode posebne programe za učenike s teškoćama te obrazac upisnika učenika propisuje ministar.

Članak 43.

(1) Posebnu pomoć škole su dužne pružiti djeci državljana Republike Hrvatske koji se vraćaju iz inozemstva i započinju, odnosno nastavljaju obrazovanje u Republici Hrvatskoj, a nedostatno poznaju hrvatski jezik.

(2) Posebnu pomoć škole su dužne pružiti i djeci za koju je obrazovanje prema ovom Zakonu obvezno i koja imaju boravak na području Republike Hrvatske, a članovi su obitelji radnika koji je državljanin države članice Europske unije te obavlja ili je obavljao samostalnu djelatnost, odnosno koji je zaposlen ili je bio zaposlen na području Republike Hrvatske

(3) Radi učinkovite integracije učenika iz stavka 1. i 2. ovog članka škola organizira individualne i skupne oblike neposrednog obrazovnog rada kojima se tim učenicima omogućuje učinkovito svladavanje hrvatskog jezika i nadoknađuje nedovoljno znanje u pojedinim nastavnim predmetima.

- (4) Neposredni obrazovni rad iz stavka 3. ovog članka provodi se u pripremnoj i dopunskoj nastavi.
- (5) Pripremna nastava namijenjena je učenicima nedostatnog znanja hrvatskog jezika i podrazumijeva intenzivno učenje hrvatskog jezika tijekom najviše jedne nastavne godine.
- (6) Pripremna nastava provodi se prema posebnom programu i organizira u školskoj ustanovi koju utvrđuje ured državne uprave.
- (7) Tijekom pohađanja pripreme nastave učenik može u manjem opsegu pohađati sate redovite nastave u školi u kojoj je upisan i to onih nastavnih predmeta kod kojih slabije znanje hrvatskog jezika ne predstavlja znatniju zapreku za praćenje nastave.
- (8) Dopunska nastava organizira se iz nastavnih predmeta za koje postoji potreba, a učenik je pohađa uz redovito pohađanje nastave.
- (9) Količinu pripreme i dopunske nastave planira škola sukladno stvarnim potrebama, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.
- (10) Programe i način provedbe neposrednog obrazovnog rada iz stavka 4. ovog članka propisuje ministar.

Članak 44.

- (1) Učenici za koje je obrazovanje prema ovom Zakonu obvezno i koji imaju boravak na području Republike Hrvatske, a djeca su državljana države članice Europske unije koji obavlja ili je obavljao samostalnu djelatnost, odnosno koji je zaposlen ili je bio zaposlen na području Republike Hrvatske, imaju pravo stjecati znanja iz materinjeg jezika i kulture države svojeg podrijetla.
- (2) Ured državne uprave prema mjestu boravka učenika iz stavka 1. ovog članka dužan je osigurati, u skladu s mogućnostima i u suradnji s osnivačem škola i državom podrijetla učenika, potporu nastave materinjeg jezika i kulture države podrijetla učenika. Ured državne uprave dužan je osigurati i potporu za pripremu učitelja i nastavnika koji će provoditi nastavu materinjeg jezika i kulture države podrijetla učenika.
- (3) Programe i način provedbe nastave materinjeg jezika i kulture države podrijetla iz stavka 1. i 2. ovog članka propisuje ministar.

Članak 45.

Djeca državljana država članica Europske unije imaju pravo na osnovno i srednje obrazovanje kao i hrvatski državljani te se upisuju u školske ustanove u Republici Hrvatskoj pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani.

Članak 46.

Odredbe članka 43. i 45. ovog Zakona na odgovarajući se način primjenjuju na azilante, tražitelje azila, strance pod supsidijarnom zaštitom i strance pod privremenom zaštitom.

Hrvatska nastava u inozemstvu

Članak 47.

- (1) Za dodatno školovanje djece državljana Republike Hrvatske u inozemstvu organizira se nastava hrvatskog jezika i kulture – hrvatska nastava u inozemstvu, koja se obavlja prema kurikulumu hrvatske nastave u inozemstvu u skladu s ovim Zakonom, međunarodnim ugovorom i propisima zemlje u kojoj se nastava izvodi.
- (2) Uvjete i postupak izbora učitelja za rad u hrvatskoj nastavi u inozemstvu propisuje ministar.

IV. ORGANIZACIJA OBRAZOVNOG RADA ŠKOLE

Članak 48.

- (1) Školska godina počinje 1. rujna, a završava 31. kolovoza i ima dva polugodišta.
- (2) Tijekom školske godine učenici imaju pravo na zimski, proljetni i ljetni odmor.
- (3) Obrazovni rad ostvaruje se u pravilu u najmanje 175 nastavnih dana, odnosno u 35 nastavnih tjedana, a za učenike završnih razreda srednjih škola u najmanje 160 nastavnih dana, odnosno 32 nastavna tjedna.
- (4) Nastavnu godinu, odnosno početak i završetak nastave, broj radnih dana i odmori učenika za svaku školsku godinu propisuje ministar.

Članak 49.

- (1) Obrazovni rad u školi se izvodi u jednoj smjeni ako to dopuštaju prostorni, kadrovski i drugi uvjeti rada.
- (2) Obrazovni rad u osnovnoj školi može biti organiziran kao poludnevni ili s produženim boravkom za učenike razredne nastave, a u školama koje rade u jednoj smjeni kao cjelodnevni, sukladno mreži škola.
- (3) Škola je dužna tijekom cijele školske godine osigurati uvjete za ostvarenje svoje pedagoške i javne funkcije, a prema mogućnostima škole i interesima učenika, lokalna, odnosno regionalna (područna) zajednica izradit će plan aktivnosti i osigurati uvjete za njihovu realizaciju u vrijeme učeničkih odmora.
- (4) Sve promjene u radu i organizaciji škola je dužna pravovremeno najaviti roditeljima, učenicima, osnivaču i uredu državne uprave.

Članak 50.

- (1) U školi se izvodi nastava tijekom pet radnih dana tjedno.
- (2) Osnovna škola može izvoditi nastavu tijekom šest dana tjedno ako tjedno radi u više od dvije smjene, a srednja škola ako to zahtijevaju prostorni, organizacijski ili drugi uvjeti rada.

Članak 51.

- (1) Dnevno trajanje nastave učenika utvrđuje se rasporedom sati škole. Nastava ne može za učenike razredne nastave iznositi više od 4, a za ostale učenike osnovne škole više od 6 sati dnevno.
- (2) Za učenike srednje škole godišnji broj nastavnih sati može iznositi najviše 1.120 sati, a tjedni 32 nastavna sata, osim u programima čiji se veći dio izvodi u obliku vježbi i praktične nastave. Teoretska nastava ne može iznositi više od 6 sati dnevno.
- (3) Učenik uključen u nastavu na jeziku i pismu nacionalne manjine iznimno od stavka 1. i 2. ovog članka može biti opterećen većim dnevnim, tjednim i godišnjim brojem sati.
- (4) Nastavni sat traje 45 minuta ako nastavnim planom i programom nije drukčije određeno.
- (5) Sat praktične nastave traje 60 minuta ako se izvodi izvan srednje škole.

Članak 52.

- (1) Nastava se organizira po razredima, a neposredno izvodi u razrednom odjelu i obrazovnoj skupini.
- (2) Broj razrednih odjela u osnovnoj školi utvrđuje ured državne uprave.
- (3) Za učenike od prvog do četvrtog razreda osnovne škole nastava se organizira kao razredna, a za učenike od petog do osmog razreda kao predmetna nastava.
- (4) Iznimno od stavka 3. ovog članka, za učenike od prvog do četvrtog razreda može se organizirati predmetna nastava ako je to predviđeno nastavnim planom i programom, a za učenike s teškoćama od petog do osmog razreda razredna nastava.

Članak 53.

- (1) Razredni odjel ustrojava se od učenika istog razreda, a u srednjoj školi u pravilu prema istom programu obrazovanja.
- (2) U osnovnoj školi može se ustrojiti i kombinirani razredni odjel od učenika razredne nastave, a iznimno, uz prethodnu suglasnost Ministarstva, i za učenike predmetne nastave.
- (3) Način organiziranja nastave u obrtničkim školama i praktične nastave u strukovnim školama propisuje ministar.

Članak 54.

- (1) Broj učenika u redovitom i kombiniranom razrednom odjelu ili obrazovnoj skupini osnovne škole propisuje ministar.
- (2) Odluku o broju učenika u razrednom odjelu srednje škole na početku svake školske godine donosi ministar.
- (3) Broj učenika u razrednome odjelu i obrazovnoj skupini umjetničkih škola određuje se prema specifičnostima izvođenja nastave.

Knjižnica

Članak 55.

- (1) Školska ustanova ima knjižnicu.
- (2) Djelatnost knjižnice iz stavka 1. ovog članka sastavni je dio obrazovnog procesa u kojem se stručno-knjižnična djelatnost obavlja u manjem opsegu ili uobičajeno i služi za ostvarivanje obrazovnog procesa.
- (3) Knjižnica mora udovoljavati uvjetima koji su propisani standardom za školske knjižnice.

Udžbenici

Članak 56.

U školi se upotrebljavaju udžbenici koje je odobrilo Ministarstvo prema posebnom zakonu.

Suradnja školskih ustanova

Članak 57.

- (1) Škola je obvezna surađivati sa susjednim školama radi optimalnog upisa i preseljenja učenika.
- (2) Škole surađuju u ostvarivanju obrazovne djelatnosti. Redovite škole ostvaruju suradnju i primanjem usluga od strane posebnih škola i ustanova u nadležnosti ministarstva nadležnog za zdravstvo i socijalnu skrb, a osobito u dijelu s rehabilitativnim uslugama i sadržajima.
- (3) Škole surađuju sa zavodima za zapošljavanje i drugim ustanovama u cilju pravovremene profesionalne informiranosti učenika i profesionalne orijentacije učenika.

Kućni red

Članak 58.

- (1) Školski ili domski odbor u suradnji s učiteljskim, odnosno nastavničkim, odnosno odgajateljskim vijećem, vijećem učenika i vijećem roditelja donosi kućni red.
- (2) Kućnim se redom utvrđuju:
 - pravila i obveze učenika u školskoj ustanovi, unutrašnjem i vanjskom prostoru,
 - pravila međusobnih odnosa učenika,
 - pravila međusobnih odnosa učenika i radnika,
 - radno vrijeme i unutrašnji kućni red,
 - pravila sigurnosti i zaštite od socijalno neprihvatljivih oblika ponašanja, diskriminacije, neprijateljstva i nasilja i
 - način postupanja prema imovini.

Zabrana promidžbe i prodaje u školskim ustanovama

Članak 59.

U prostorima školske ustanove zabranjena je:

- promidžba koja nije u skladu s ciljevima i sadržajima obrazovanja

- prodaja proizvoda i usluga koja nije u skladu s ciljevima obrazovanja
- promidžba i prodaja proizvoda koji ugrožavaju zdravlje, psihički ili moralni razvoj učenika ili koji izravno ugrožavaju ili narušavaju školski okoliš
- promidžba političkih stranaka i političkih udruga.

V. UČENICI

Članak 60.

- (1) Status redovitog učenika stječe se upisom u školu.
- (2) Status redovitog učenika može se imati samo u jednoj školi.
- (3) Iznimno od stavka 2. ovog članka učenik koji je upisan u umjetničku školu, može se upisati u još jednu školu, ako ispuní uvjete za upis u obje škole.

Članak 61.

- (1) Prava učenika su:

- pravo na obaviještenost o svim pitanjima koja se odnose na njega,
- pravo na savjet i pomoć u rješavanju problema
- pravo biti saslušan i pravo na davanje prijedloga,
- pružati i primati pomoć drugih učenika školske ustanove,
- pravo na pritužbu (predati pritužbe učiteljima, odnosno nastavnicima, ravnatelju ili školskom odboru),
- sudjelovati u izradi i provedbi kućnog reda, organizacije i brige oko posebnih manifestacija i sudjelovati u radu vijeća učenika,
- davati prijedloge i ideje za ostvarivanje školskih manifestacija, a u okviru ostvarivanja nastavnih sadržaja davati prijedloge i ideje koje se odnose na obrazovni proces,
- sudjelovati u oblikovanju obrazovnog rada u školi, sukladno dobi i sposobnosti preuzimanja odgovornosti, u čemu treba imati podršku ravnatelja škole, učitelja i roditelja.

- (2) Obveze učenika su:

- pohađati obvezni dio programa i druge oblike obrazovnog rada u koje je dragovoljno uključen,
- pridržavati se kućnog reda i etičkog kodeksa škole,
- ispunjavati upute učitelja, odnosno nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja, a koje su u skladu s pravnim propisima i kućnim redom,
- čuvati udžbenike i druga obrazovna i nastavna sredstva

- (3) Etički kodeks škole donosi školski odbor.

Učenici s posebnim obrazovnim potrebama

Članak 62.

- (1) Učenici s posebnim obrazovnim potrebama su daroviti učenici i učenici s teškoćama.
- (2) Učenici s teškoćama su učenici koji imaju rješenje o primjerenom obliku školovanja, a donosi ga ured državne uprave.
- (3) Školovanje učenika s posebnim obrazovnim potrebama provodi se u skladu s ovim Zakonom ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

Daroviti učenici

Članak 63.

- (1) Škola je dužna organizirati uočavanje, praćenje i poticanje darovitih učenika te im organizirati dodatni rad prema njihovim sklonostima, sposobnostima i interesima.
- (2) Program za darovite učenike te način uočavanja, školovanja, praćenja i poticanja darovitih učenika propisuje ministar.

Članak 64.

- (1) Učenik koji se ističe znanjem i sposobnostima ima pravo završiti školu u kraćem vremenu od propisanog.
- (2) U tijeku jedne školske godine učenik može završiti dva razreda.
- (3) Uvjete i postupak pod kojima učenik može završiti školu u kraćem vremenu propisuje ministar.

Učenici s teškoćama

Članak 65.

- (1) Učenici s teškoćama obrazuju se prema primjerenim obrazovnim programima u redovitim i razrednim odjelima posebnog programa.
- (2) Primjereni program školovanja može biti redoviti uz primjerene metode rada, individualizirani i posebni.
- (3) Učenici s teškoćama mogu se obrazovati i u posebnim obrazovnim ustanovama kada to zahtijeva vrsta i stupanj teškoće.
- (4) Posebne obrazovne ustanove u pravilu provode djelatnost osnovnoškolskog obrazovanja, a mogu provoditi i djelatnost predškolskog i srednjoškolskog obrazovanja uz odobrenje Ministarstva.
- (5) Posebne obrazovne ustanove pored djelatnosti iz stavka 4. ovog članka mogu provoditi i rehabilitacijske programe, djelatnost učeničkog doma te ostale oblike neposrednog rada s učenicima.
- (6) Posebne nastavne planove i programe te uvjete obrazovanja za učenike s teškoćama donosi ministar.

Prestanak statusa učenika

Članak 66.

(1) Učeniku srednje škole prestaje status redovitog učenika:

- na kraju školske godine u kojoj je završio srednjoškolsko obrazovanje,
- kada se ispiše iz srednje škole,
- kada se ne upiše u sljedeći razred srednje škole u skladu s odredbom članka 78. ovog Zakona.

Sigurnost i zaštita zdravlja u školskim ustanovama

Članak 67.

Školske ustanove dužne su:

- brinuti o osnovnim potrebama učenika
- stvarati uvjete za zdrav mentalni i fizički razvoj te socijalnu dobrobit učenika
- sprječavati nastanak neprihvatljivih oblika ponašanja,
- skrbiti o sigurnosti učenika
- osigurati uvjete za uspješnost svakog učenika u učenju,
- brinuti o zdravstvenom stanju učenika i o tome obavještavati liječnike školske medicine i roditelje,
- pratiti socijalne probleme i pojave kod učenika i poduzimati mjere za otklanjanje uzroka i posljedica u suradnji s tijelima socijalne skrbi,
- voditi evidenciju o neprihvatljivim oblicima ponašanja i nezgodama učenika,
- pružati savjetodavni rad učenicima.

Prehrana učenika

Članak 68.

Osnovne škole dužne su organizirati prehranu učenika dok borave u školi u skladu s propisanim normativima koje donosi ministarstvo nadležno za zdravstvo.

Prijevoz učenika

Članak 69.

(1) Osnivač je dužan organizirati prijevoz javnim prijevoznim sredstvima učenicima razredne nastave (1.- 4. razred) koji imaju prebivalište udaljeno od škole najmanje tri kilometra.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovog članka, osnivač je dužan organizirati prijevoz javnim prijevoznim sredstvima učenicima osnovnih škola koji imaju prebivalište udaljeno od škole manje od tri kilometra ako je put do škole prema procjeni tijela nadležnog za sigurnost prometa po cestama opasan po život učenika.

(3) Osnivač je dužan organizirati prijevoz učenicima predmetne nastave (5-8 razred) koji imaju prebivalište udaljeno od škole najmanje pet kilometara.

(4) Osnivač je dužan organizirati međumjesni prijevoz, sredstvima redovitog putničkog javnog linijskog prijevoza, učenicima srednjih škola koji imaju mjesto prebivališta, odnosno boravišta udaljeno od mjesta škole najmanje pet kilometara, uz uvjet da su program upisali u školi najbližoj mjestu prebivališta, odnosno boravišta.

(5) Za učenike s teškoćama iz članka 62. stavka 2. ovog Zakona osigurava se prijevoz bez obzira na udaljenost i prijevoz pratitelja kada je zbog vrste i stupnja teškoća pratitelj potreban, a sukladno rješenju o primjerenom obliku školovanja.

(6) Ako se učenik osnovne škole iz stavka 1. i 2. ovog članka upiše u školu izvan upisnog područja osnivač nije dužan snositi troškove prijevoza učenika.

(7) Ako se učenik iz stavka 5. ovog članka ne upiše u školu sukladno aktu tijela državne uprave, osnivač nije dužan snositi troškove prijevoza učenika.

Obveza zaštite prava učenika

Članak 70.

Učitelji, nastavnici i stručni suradnici dužni su poduzimati mjere zaštite prava učenika te o svakom kršenju tih prava, posebice o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zlorabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja djeteta, odnosno učenika odmah izvijestiti ravnatelja školske ustanove koji je to dužan javiti tijelu socijalne skrbi, odnosno drugom nadležnom tijelu.

Vijeće učenika

Članak 71.

(1) U školi se osniva vijeće učenika. Vijeće učenika čine predstavnici učenika svakog razrednog odjela.

(2) Predstavnik vijeća učenika može sudjelovati u radu tijela škole kada se odlučuje o pravima i obvezama učenika, bez prava odlučivanja.

(3) Način izbora i djelokrug rada vijeća učenika utvrđuje se statutom.

VI. PRAĆENJE I OCJENJIVANJE UČENIČKIH POSTIGNUĆA

Članak 72.

(1) Uspjeh redovitih učenika prati se i ocjenjuje tijekom nastave.

(2) Učenici se ocjenjuju iz svakog nastavnog predmeta i iz vladanja. Ocjene iz nastavnih predmeta utvrđuju se brojčano, a iz vladanja opisno.

(3) Brojčane ocjene učenika u pojedinim nastavnim predmetima su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1). Sve su ocjene osim ocjene nedovoljan (1) prolazne.

(4) Opisne ocjene iz vladanja su: uzorno, dobro i loše.

(5) U školi koje ostvaruju alternativni ili međunarodni program učenik se ocjenjuje sukladno programu koji se ostvaruje.

- (6) Učenik u školi koja izvodi nastavu po nastavnom planu i programu jezika i kulture za pripadnike nacionalne manjine, a u skladu sa Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina, posebno se ocjenjuje, a ocjena se upisuje u razrednu svjedodžbu.
- (7) Ocjene učenika s teškoćama iskazuje se opisno ili brojčano, ovisno o programu u koji je uključen.
- (8) Način praćenja i ocjenjivanja učenička propisuje ministar.

Članak 73.

- (1) Na osnovi praćenja i ocjenjivanja tijekom polugodišta i nastavne godine zaključnu ocjenu iz nastavnog predmeta utvrđuje učitelj, odnosno nastavnik nastavnog predmeta, a ocjenu iz vladanja razrednik.
- (2) Uspjeh učenika i zaključna ocjena za svaki nastavni predmet utvrđuje se javno u razrednom odjelu, odnosno obrazovnoj skupini na kraju polugodišta i nastavne godine.
- (3) U slučaju izbivanja ili spriječenosti učitelja, odnosno nastavnika određenog nastavnog predmeta, odnosno razrednika, ocjenu utvrđuje učitelj, odnosno nastavnika ili stručni suradnik kojeg odredi ravnatelj.
- (4) Opći uspjeh utvrđuje se kao: odličan, vrlo dobar, dobar, dovoljan i nedovoljan.
- (5) Opći uspjeh učenika koji ima sve ocjene prolazne utvrđuje se aritmetičkom sredinom ocjena iz svih predmeta, i to ocjenom:
- odličan – ako ima srednju ocjenu najmanje 4,50
 - vrlo dobar – ako ima srednju ocjenu 3,50 do 4,49
 - dobar – ako ima srednju ocjenu od 2,50 do 3,49
 - dovoljan – ako ima srednju ocjenu 2 do 2,49
- (6) Ako je na kraju nastavne godine učeniku zaključena ocjena nedovoljan iz najmanje tri nastavna predmeta, odnosno ako nije položio popravni ispit u propisanim rokovima utvrđuje se opći uspjeh nedovoljan.
- (5) Učenik kojemu je opći uspjeh utvrđen ocjenom nedovoljan (1) ponavlja razred.
- (6) Opći uspjeh učenika od prvog do četvrtog razreda osnovne škole utvrđuje razredni učitelj.
- (7) Opći uspjeh učenika od petog razreda osnovne škole do završnog razreda srednje škole na prijedlog razrednika utvrđuje razredno vijeće.

Članak 74.

- (1) Učenik od četvrtog do osmog razreda osnovne škole i učenik srednje škole koji na kraju nastavne godine ima ocjenu nedovoljan (1) iz najviše dva nastavna predmeta upućuje se na popravni ispit.
- (2) Popravni ispit polaže se pred ispitnim povjerenstvom u dva ispitna roka, u osnovnoj školi krajem lipnja i krajem kolovoza. U srednjoj školi prvi popravni rok utvrđuje se najranije 15 dana nakon završetka nastave.
- (3) Iznimno od stavka 2. ovog članka učenik koji je na kraju nastavne godine ocijenjen iz praktične nastave ocjenom nedovoljan (1), polaže popravni ispit u jednom ispitnom roku, nakon dopunjene ili ponovljene praktične nastave.

(4) Članove ispitnog povjerenstva imenuje ravnatelj.

(5) Poblize odredbe o popravnim ispitima, ispitnim rokovima i načinu polaganja popravnih ispita uređuju se statutom škole.

Članak 75.

(1) Učenik na kraju prvog polugodišta dobiva pisano izvješće o postignutom uspjehu iz nastavnih predmeta i o vladanju.

(2) Učeniku se na završetku svakog razreda izdaje razredna svjedodžba.

(3) Svjedodžba osmog razreda je isprava o završetku osnovne škole.

(4) Na završetku srednje škole učeniku se izdaje svjedodžba o položenoj državnoj maturi ili svjedodžba o završnom ispitu.

(5) Učeniku koji završi program osposobljavanja ili usavršavanja izdaje se uvjerenje o osposobljenosti, odnosno usavršavanju.

(6) Svjedodžbe iz stavka 2., 3. i 4. ovog članka javne su isprave.

(7) Sadržaj i oblik svjedodžbi propisuje ministar.

Članak 76.

(1) Učenik ili roditelj koji nije zadovoljan zaključnom ocjenom na kraju nastavne godine iz pojedinog nastavnog predmeta, ima pravo u roku od dva dana od dana priopćenja ocjene podnijeti zahtjev učiteljskom, odnosno nastavničkom vijeću radi preispitivanja ocjene. Ako i nakon preispitivanja ocjene učenik, odnosno njegov roditelj nije zadovoljan ocjenom, učenik ima pravo na polaganje ispita pred povjerenstvom.

(2) Povjerenstvo ima tri člana koje određuje učiteljsko, odnosno nastavničko vijeće.

(3) Učenik, odnosno njegov roditelj ima pravo zahtijevati ispit pred povjerenstvom u roku od dva dana od priopćenja odluke učiteljskog, odnosno nastavničkog vijeća iz stavka 1. ovog članka.

(4) Ocjena povjerenstva je konačna.

(5) Način polaganja ponovnog ispita uređuje se statutom škole.

Članak 77.

(1) Učenik koji iz opravdanih razloga nije mogao pohađati nastavu i biti ocijenjen iz jednog ili više predmeta upućuje se na polaganje predmetnog ili razrednog ispita.

(2) Škola uz odobrenje Ministarstva učeniku koji zbog bolesti u duljem trajanju ne može pohađati nastavu, organizira instruktivnu nastavu u kući ili na zahtjev učenika osigurava pravo na polaganje predmetnog ili razrednog ispita.

(3) Ako učenik zbog bolesti ili drugog opravdanog razloga ne pristupi popravnom ili predmetnom, odnosno razrednom ispitu u propisanim rokovima, škola mu je dužna omogućiti polaganje ispita nakon prestanka razloga zbog kojeg nije pristupio ispitu.

(4) Razloge, način i vrijeme polaganja razrednih i predmetnih ispita utvrđuje škola statutom.

Članak 78.

- (1) Iznimno od odredbe članka 80. ovog Zakona, u viši razred može prijeći učenik od prvog do trećeg razreda osnovne škole koji je na kraju nastavne godine iz jednog nastavnog predmeta ocijenjen nedovoljnom ocjenom (1).
- (2) Učenik iz stavka 1. ovog članka ne može prijeći dva puta u viši razred ako ima ocjenu nedovoljan iz istog predmeta.
- (3) Odluku o prelasku iz stavka 1. ovog članka donosi učiteljsko vijeće na prijedlog razrednika.

Članak 79.

- (1) Tijekom srednjoškolskog obrazovanja učenika može dva puta ponavljati razred.
- (2) Iznimno, učenik koji pohađa program za stjecanje niže stručne spreme može ponavljati razred samo jedanput.

Članak 80.

- (1) Ako učenik zbog zdravstvenog stanja ne može sudjelovati u određenoj školskoj aktivnosti ili bi to sudjelovanje štetilo njegovu zdravlju, može se privremeno ili trajno osloboditi od pohađanja nastavnog predmeta ili sudjelovanja u određenim nastavnim sadržajima, ako ti nastavni sadržaji nisu iz osnovnih predmeta struke. Odluku o oslobađanju učenika donosi učiteljsko vijeće na prijedlog liječnika školske medicine.
- (2) Učeniku koji je tijekom cijele nastavne godine oslobođen pohađanja nastave određenog nastavnog predmeta završna ocjena za taj predmet ne upisuje se u javnu ispravu, već se upisuje naznaka da je oslobođen.

Članak 81.

- (1) Učenici koji imaju status kategoriziranog športaša sukladno odredbama Zakona o športu, posebno daroviti učenici u umjetničkom području i učenici koji se pripremaju za međunarodna natjecanja mogu završiti školu pohađanjem nastave ili polaganjem ispita u vremenu za polovinu duljem od propisanog trajanja upisanog programa.
- (2) Odredbe o pohađanju nastave i polaganju ispita učenika iz stavka 1. ovog članka određuje škola statutom.

Državna matura i završni ispiti

Članak 82.

- (1) Srednjoškolsko obrazovanje učenika u gimnazijskim i četverogodišnjim strukovnim i umjetničkim programima obrazovanja završava polaganjem državne mature.
- (2) Učenici koji su upisali gimnaziju školske godine 2005./2006. prva su generacija učenika tih škola koja polaže državnu maturu, a učenici koji su školske godine 2005./2006. upisali četverogodišnje strukovne ili umjetničke škole umjesto završnog ispita mogu polagati državnu maturu.
- (3) Obrazovanje učenika u strukovnim programima koji traju do tri godine završava polaganjem završnog ispita.

- (4) Državnu maturu u školama provodi ustanova nadležna za vanjsko vrijednovanje obrazovanja.
- (5) Učenici iz stavka 3. ovog članka koji su tijekom cijelog srednjoškolskog obrazovanja sve razrede završili s odličnim uspjehom i u svim razredima postigli odličan uspjeh iz praktične nastave oslobađaju se polaganja završnog ispita.
- (6) Uvjete, način i postupak polaganja državne mature i završnog ispita propisuje ministar.

VII. PEDAGOŠKE MJERE

Članak 83.

- (1) Učenici koji se ističu u ostvarivanju obrazovnog rada mogu biti usmeno i pismeno pohvaljeni, odnosno nagrađeni.
- (2) Usmenu pohvalu izriče razrednik, pisanu pohvalu daje razredno vijeće, a nagradu dodjeljuje učiteljsko vijeće.
- (3) Uvjete, način i postupak pohvaljivanja i nagrađivanja učenika uređuje se statutom škole.

Članak 84.

- (1) Učenicima se zbog povrede dužnosti i neispunjavanja obveza mogu izreći pedagoške mjere. Pedagoške mjere u osnovnoj školi su opomena, ukor, strogi ukor i preseljenje u drugu školu, a pedagoške mjere u srednjoj školi su opomena, ukor, opomena pred isključenje i isključenje iz škole.
- (2) Pedagoška mjera isključenja izriče se za tekuću nastavnu godinu, a mjera preseljenja u drugu školu za tekuću školsku godinu ili za trajanja osnovnoškolskog obrazovanja.
- (3) Učenik koji je isključen iz škole ima pravo polagati razredni ispit.
- (4) Pedagošku mjeru opomene izriče razrednik, ukora razredno vijeće, strogog ukora, odnosno opomene pred isključenje učiteljsko, odnosno nastavničko vijeće, a preseljenja u drugu školu, odnosno isključenja iz škole ravnatelj.

Članak 85.

- (1) O izrečenoj pedagoškoj mjeri preseljenja u drugu školu osnovna škola obavještava ured državne uprave koji je dužan odrediti školu u kojoj učenik nastavlja školovanje.
- (2) Učenika osnovne škole u pravilu se preseljava u školu čije upisno područje graniči s upisnim područjem škole iz koje se učenik seli, pri čemu učenik zadržava pravo na besplatan prijevoz.

Članak 86.

- (1) Roditelj učenika osnovne škole, odnosno učenik srednje škole i njegov roditelj imaju pravo žalbe na izrečenu pedagošku mjeru.

(2) O žalbi na izrečenu pedagošku mjeru opomene odlučuje razredno vijeće, ukora učiteljsko, odnosno nastavničko vijeće, strogog ukora, preseljenja u drugu školu i opomene pred isključenje ravnatelj, a isključenja iz škole Ministarstvo.

(3) Uvjete, način i postupak izricanja pedagoških mjera uređuje škola statutom.

Članak 87.

Pedagoške mjere, uvjete, način, postupak i tijela za izricanje pedagoških mjera učenički dom uređuje statutom.

VIII. VRJEDNOVANJE I SAMOVRJEDNOVANJE ŠKOLSKIH USTANOVA

Članak 88.

(1) U školskim ustanovama se provodi vrjednovanje i samovrjednovanje radi unaprjeđenja kvalitete obrazovne djelatnosti, a odnosi se na mjerenje stupnja kvalitete svih sastavnica nacionalnog kurikuluma.

(2) Odluku o vrjednovanju i načinu korištenja rezultata vrjednovanja propisuje ministar na prijedlog Vijeća za nacionalni kurikulum.

(3) Vanjsko vrjednovanje provodi ustanova nadležna za vanjsko vrjednovanje obrazovanja.

Vijeće za nacionalni kurikulum

Članak 89.

(1) Vijeće za nacionalni kurikulum je savjetodavno tijelo ministra koje se bavi pitanjima izrade i razvoja nacionalnog kurikuluma i kvalitativnim unaprjeđenjem obrazovne djelatnosti na predškolskoj, osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj razini.

(2) Vijeće za nacionalni kurikulum imenuje ministar.

IX. OSNIVANJE I PRESTANAK RADA ŠKOLSKE USTANOVE

Članak 90.

(1) Školska ustanova osniva se aktom o osnivanju sukladno odredbama ovog Zakona i odredbama Zakona o ustanovama.

(2) Školsku ustanovu može osnovati:

- Republika Hrvatska,
- jedinica lokalne samouprave,
- jedinica područne (regionalne) samouprave,
- druga pravna osoba ili fizička osoba,
- dvije ili više jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

Članak 91.

(1) Akt o osnivanju školske ustanove mora sadržavati odredbe o:

- nazivu i sjedištu ustanove,
- djelatnosti ustanove,
- stručnim tijelima ustanove,
- stručnim zaposlenicima potrebnim za izvođenje nastavnog programa,
- osiguranju prostora, nastavnih sredstava i pomagala,
- načinu raspolaganja dobiti,
- pokrivanju gubitaka ustanove,
- ograničenjima glede stjecanja, opterećivanja i otuđivanja nekretnina i druge imovine ustanove,
- međusobnim pravima i obvezama osnivača i ustanove,
- sredstvima koja su ustanovi potrebna za osnivanje i početak rada, te načinu njihovog pribavljanja ili osiguranja,
- privremenom ravnatelju ustanove,
- općim aktima ustanove.

(2) Osnivač školske ustanove podnijet će Ministarstvu zahtjev radi dobivanja rješenja kojim se ocjenjuje da je osnivački akt sukladan sa Zakonom.

(3) Ako osnivač promjeni naziv ili sjedište školske ustanove ili mijenja, odnosno dopunjuje djelatnost izvođenjem novih programa dužan je izvršiti izmjene osnivačkog akta te podnijeti zahtjev iz stavka 2. ovog članka.

Članak 92.

(1) Privremeni ravnatelj školske ustanove podnosi Ministarstvu zahtjev za početak rada najkasnije tri mjeseca prije planiranog početka rada škole. Uz zahtjev za početak rada prilaže se:

- privremeni statut,
- popis stručnih zaposlenika potrebnih za izvođenje programa obrazovanja,
- uvjete i način osiguranja potrebnog prostora i popis opreme,
- rješenje o ispunjenosti tehničkih, zdravstvenih i ekoloških uvjeta za obavljanje djelatnosti
- utvrđeno upisno područje,
- mišljenje nadležne međunarodne udruge, odnosno organizacije, ako škola radi po međunarodnom programu ili programu alternativne škole.

(2) Postupak utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za početak rada školske ustanove provodi se prema odredbama Zakona o općem upravnom postupku. Postupak utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za početak rada školske ustanove provodi stručno povjerenstvo koje imenuje Ministarstvo.

(3) Početak rada školske ustanove odobrava se rješenjem.

(4) Školska ustanova upisuje se u sudski registar nakon donošenja rješenja iz stavka 3. ovog članka.

(5) Ako se tijekom obavljanja djelatnosti promijeni sjedište školske ustanove, odnosno prostor u kojemu školska ustanova obavlja djelatnost ili dio djelatnosti ili ako se djelatnost za koju je školska ustanova osnovana proširuje izvođenjem novih programa obrazovanja osnovnog ili srednjeg školstva, ili mijenja program obrazovanja, školska ustanova obvezna je podnijeti zahtjev za izdavanjem rješenja iz stavka 3. ovog članka.

Članak 93.

(1) Ako Ministarstvo utvrdi da školska ustanova ne ispunjava neki od uvjeta iz članka 91. ovog Zakona, odredit će rok u kojem je školska ustanova dužna otkloniti utvrđene nedostatke.

(2) Ako školska ustanova u roku iz stavka 1. ovog članka ne otkloni utvrđene nedostatke, Ministarstvo će predložiti osnivaču da donese akt o ukidanju školske ustanove, odnosno o prestanku izvođenja obrazovnog programa.

(3) Ako osnivač ne donese akt o ukidanju školske ustanove, odnosno o prestanku izvođenja obrazovnog programa u roku od 60 dana od dana primitka prijedloga, akt će donijet Ministarstvo.

Članak 94.

(1) Republika Hrvatska može osnivačko pravo koje ima nad školskom ustanovom prenijeti na jedinicu područne (regionalne), odnosno lokalne samouprave uz suglasnost jedinice područne (regionalne), odnosno lokalne samouprave koja stječe to pravo.

(2) Jedinica područne (regionalne), odnosno jedinica lokalne samouprave osnivačko pravo može ugovorom prenijeti na drugu jedinicu područne (regionalne), odnosno lokalne samouprave.

Članak 95.

Nakon donošenja rješenja o odobrenju za početak rada školska ustanova se upisuje u zajednički elektronički upisnik ustanova osnovnog i srednjeg školstva koji vodi Ministarstvo.

Članak 96.

(1) Školska ustanova ima statut.

(2) Statutom se pobliže utvrđuje ustrojstvo, ovlasti i način odlučivanja, pojedinih tijela školske ustanove, pojedina pitanja pedagoških mjera te druga pitanja važna za obavljanje djelatnosti i poslovanje školske ustanove, sukladno zakonu i aktu o osnivanju.

(3) Statut školske ustanove donosi školski odbor uz prethodnu suglasnost osnivača.

Članak 97.

(1) Aktom o ukidanju određuje se rok i način prestanka rada školske ustanove.

(2) Ako školska ustanova prestaje s radom odjednom, prestaje raditi na završetku školske godine u kojoj je donesena odluka o prestanku rada. U slučaju postupnog prestanka rada školske ustanove aktom o ukidanju određuje se školska godina u kojoj prestaje rad školske ustanove.

(3) U slučaju ukidanja školske ustanove osnivač je dužan zatečenim učenicima osigurati završetak obrazovanja u drugoj školskoj ustanovi pod istim uvjetima pod kojim su se učenici upisali.

(4) Na prestanak rada školske ustanove primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama.

Članak 98.

(1) Školska ustanova kojoj je osnivač druga pravna osoba ili fizička osoba iz članka 90. stavka 2. podstavka 4. ovog Zakona, stječe pravo javnosti nakon izdavanja rješenja iz članka 92. ovog Zakona.

(2) Školska ustanova iz stavka 1. ovog članka radi po nastavnom planu ili programu kojeg sukladno ovom Zakonu donosi Ministarstvo ili po vlastitom nastavnom planu i programu.

(3) Vlastiti nastavni plan i program iz stavka 2. ovog članka obvezno sadrži zajednički dio nastavnog plana i programa kojeg sukladno ovom Zakonu donosi Ministarstvo.

X. RADNICI ŠKOLSKIH USTANOVA

Članak 99.

Radnici školskih ustanova su osobe koje u školskoj ustanovi imaju zasnovan radni odnos, a koje sudjeluju u obrazovnom radu s učenicima kao i druge osobe potrebne za rad školske ustanove.

Članak 100.

(1) Obrazovni rad u osnovnoj školi obavljaju učitelji razredne, učitelji predmetne nastave i stručni suradnici.

(2) Obrazovni rad u srednjoškolskoj ustanovi obavljaju nastavnici i stručni suradnici.

(3) Nastavnici u srednjoškolskoj ustanovi su profesori, strukovni učitelji, suradnici u nastavi i odgajatelji.

(4) Stručni suradnici u školskoj ustanovi su: pedagog, psiholog, knjižničar, defektolog, logoped, rehabilitator, socijalni pedagog.

Članak 101.

(1) Učitelji u osnovnoj školi izvode nastavu i druge oblike neposrednog obrazovnog rada s učenicima te obavljaju poslove koji proizlaze iz naravi i opsega obrazovnog rada.

(2) Nastavnici u srednjoj školi izvode nastavu i druge oblike neposrednog obrazovnog rada s učenicima te obavljaju poslove koji proizlaze iz naravi i opsega obrazovnog rada.

(3) Strukovni učitelji samostalno izvode vježbe i praktičnu nastavu.

(4) Suradnici u nastavi sudjeluju u izvođenju praktične nastave pod neposrednim vodstvom nastavnika ili stručnog učitelja te obavljaju druge poslove koji proizlaze iz naravi i opsega obrazovnog rada.

(5) Odgajatelji rade s obrazovnom skupinom u učeničkom domu te obavljaju druge poslove koji proizlaze iz naravi obrazovnog rada.

(6) Stručni suradnici obavljaju neposredan obrazovni rad s učenicima te stručno-razvojne i koordinacijske poslove.

Članak 102.

(1) Školska ustanova ima tajnika.

(2) Poslovi tajnika utvrđuju se statutom.

Članak 103.

Administrativno-tehničke i pomoćne poslove koji se obavljaju u školskoj ustanovi, te mjerila za utvrđivanje broja izvršitelja na tim poslovima propisuje ministar.

Članak 104.

(1) Ukupne tjedne obveze učitelja, nastavnika, odgajatelja i stručnih suradnika u školskim ustanovama utvrđuju se u 40-satnom radnom tjednu godišnjim planom i programom rada u skladu s nacionalnim kurikulumom, nastavnim planom i programom škole i školskim kurikulumom, o čemu se učitelju, nastavniku, odgajatelju i stručnom suradniku izdaje rješenje o tjednom i godišnjem zaduženju na poslovima neposrednog nastavnog rada i ostalim poslovima koji proizlaze iz neposrednog nastavnog i obrazovnog rada i iz izvršenja aktivnosti i poslova iz nastavnog plana i programa i školskog kurikuluma.

(2) Tjedna norma neposrednog obrazovnog rada učitelja razredne nastave s učenicima iznosi broj sati propisan nastavnim planom za razrednu nastavu.

(3) Tjedna norma neposrednog obrazovnog rada učitelja predmetne nastave, uključujući 2 sata obrazovnog rada razrednika, iznosi od 22 do 24 sata.

(4) Tjednu normu neposrednog nastavnog i obrazovnog rada učitelja u umjetničkim školama i ostalih poslova i aktivnosti koje proizlaze iz nastavnog plana i programa i školskog kurikuluma umjetničkih škola, propisuje ministar.

(5) Tjedna norma neposrednog nastavnog rada nastavnika, osim odgajatelja, uključujući 2 sata obrazovnog rada razrednika, za teoretsku nastavu iznosi 20 do 22 sata, za praktičnu nastavu i izvođenje obrazovnih programa u odgojnim skupinama 28 sati i za rad suradnika u nastavi s učenicima 32 do 36 sati.

(6) Normu za pojedini nastavni predmet u školskim ustanovama te ostale poslove koji proizlaze iz naravi i opsega obrazovnog rada propisuje ministar.

XII. ZASNIVANJE I PRESTANAK RADNOG ODNOSA U ŠKOLSKOJ USTANOVI

Uvjeti za zasnivanje radnog odnosa

Članak 105.

- (1) Uz opći uvjet za zasnivanje radnog odnosa sukladno općim propisima o radu, osoba koja zasniva radni odnos u školskoj ustanovi mora ispunjavati i posebne uvjete za zasnivanje radnog odnosa.
- (2) Posebni uvjeti za zasnivanje radnog odnosa u školskoj ustanovi za osobe koje sudjeluju u obrazovnom radu s učenicima jesu poznavanje hrvatskog jezika i latiničnog pisma u mjeri koja omogućava izvođenje obrazovnog rada, odgovarajuću vrstu i razinu obrazovanja kojom su osobe stručno osposobljene za obavljanje obrazovnog rada.
- (3) Poseban uvjet za zasnivanje radnog odnosa u školskoj ustanovi u kojoj se nastava izvodi na stranom jeziku za osobe koje sudjeluju u obrazovnom radu s učenicima jesu i poznavanje stranog jezika na kojem se nastava izvodi u mjeri koja omogućava izvođenje nastave.
- (4) Dodatne posebne uvjete za zasnivanje radnog odnosa u školskoj ustanovi u kojoj se nastava izvodi prema alternativnom nastavnom programu može propisati škola ako su u svezi s alternativnim nastavnim programom prema kojem se nastava izvodi.
- (5) Poslove učitelja razredne nastave može obavljati osoba koja je završila integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij za učitelje ili diplomski sveučilišni studij za učitelje.
- (6) Poslove učitelja predmetne nastave u osnovnoj školi i poslove nastavnika u srednjoj školi može obavljati osoba koja je završila diplomski sveučilišni studij odgovarajuće vrste.
- (7) Poslove strukovnog učitelja u srednjoj školi može obavljati osoba koja je završila preddiplomski sveučilišni studij ili stručni studij odgovarajuće vrste.
- (8) Poslove suradnika u nastavi može obavljati osoba koja ima odgovarajuću srednju stručnu spremu.
- (9) Poslove učitelja stručnih predmeta u osnovnom i srednjem glazbenom i plesnom školovanju kao i poslove strukovnog učitelja u srednjoj školi, može obavljati i osoba koja ima nižu razinu obrazovanja od razine propisane stavkom 6., odnosno stavkom 7. ovog članka ako ima najvišu razinu obrazovanja odgovarajuće vrste koja se može steći u tom području.
- (10) Poslove stručnog suradnika može obavljati osoba koja je završila diplomski sveučilišni studij odgovarajuće vrste.
- (11) Poslove odgajatelja može obavljati osoba koja je završila diplomski sveučilišni studij odgovarajuće vrste.
- (12) Iznimno, kad postoji potreba ministar može na zahtjev ravnatelja škole odobriti rješenjem izvođenje nastave iz određenog nastavnog predmeta osobi s odgovarajućom razinom obrazovanja neodgovarajuće vrste, ako je ona završila obrazovanje iz tog nastavnog predmeta na nižoj studijskoj razini od propisane razine obrazovanja ili ako je ispunila studijske obveze u najmanje četiri semestra iz tog nastavnog predmeta na visokom učilištu (o čemu se uz zahtjev prilaže i potvrda visokog učilišta) i to isključivo za rad u školi koja najmanje tri godine nije uspjela na tim poslovima zaposliti osobu koja ima propisanu razinu i vrstu obrazovanja

(13) Odgovarajuću vrstu obrazovanja učitelja, nastavnika i stručnih suradnika propisuje ministar.

(14) Poslove tajnika može obavljati osoba koja ima završen sveučilišni diplomski studij pravne, odnosno stručni studij upravne struke.

Zapreke za zasnivanje radnog odnosa u školskoj ustanovi

Članak 106.

(1) Radni odnos u školskoj ustanovi ne može zasnovati osoba koja je pravomoćno osuđena za neko od kaznenih djela protiv Republike Hrvatske, protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, protiv pravosuđa, protiv vjerodostojnosti isprava, protiv slobode i prava čovjeka i građanina, protiv života i tijela, protiv braka, obitelji i mladeži, protiv imovine, protiv sigurnosti pravnog prometa i poslovanja, protiv javnog reda, kazneno djelo primanja mita, kazneno djelo nasilničkog ponašanja, kazneno djelo zlouporabe opojnih droga, neko od kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa, kazneno djelo kršenja obiteljskih obveza, kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe ili neko drugo kazneno djelo počinjeno na štetu djeteta ili maloljetne osobe, kazneno djelo protiv službene dužnosti, osim ako je nastupila rehabilitacija prema posebnom zakonu.

(2) Radni odnos u školskoj ustanovi ne može zasnovati ni osoba protiv koje se vodi kazneni postupak za neko od kaznenih djela navedenih u stavku 1. ovog članka.

(3) Ako osoba u radnom odnosu u školskoj ustanovi bude pravomoćno osuđena ili protiv nje bude pokrenut i vodi se kazneni postupak za neko od kaznenih djela iz stavka 1. ovog članka, školska ustanova kao poslodavac može otkazati ugovor o radu bez obveze poštivanja propisanog ili ugovorenog otkaznog roka izvanrednim otkazom ugovora o radu, u roku od 15 dana od dana saznanja za pravomoćnu osudu, odnosno pokretanje kaznenog postupka, a po proteku tog roka redovitim otkazom ugovora o radu uvjetovanim skrivljenim ponašanjem radnika, u kojem će slučaju poslodavac istovremeno uz otkazivanje ugovora o radu od radnika zahtijevati da odmah prestane raditi tijekom otkaznog roka.

(4) Ako školska ustanova kao poslodavac sazna da je protiv osobe u radnom odnosu u školskoj ustanovi podnesena kaznena prijava za neko od kaznenih djela iz stavka 1. ovog članka, te da tijela kaznenog progona ili redarstvene vlasti imaju osnova sumnjati da je počinila kazneno djelo ili u njemu sudjelovala, udaljiti će osobu od obavljanja poslova do obustave kaznenog postupka, odbačaja prijave ili odustanka od kaznenog progona, odnosno najduže do pravomoćnosti sudske presude, ovo uz pravo na naknadu plaće u visini prosječne mjesečne plaće koju je osoba ostvarila u tri mjeseca prije udaljenja od obavljanja poslova.

Zasnivanje radnog odnosa

Članak 107.

(1) Radni odnos u školskoj ustanovi zasniva se ugovorom o radu na temelju natječaja.

(2) Natječaj se objavljuje u dnevnom tisku i na mrežnim stranicama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Rok za primanje prijave kandidata ne može biti kraći od osam dana. U natječaju se navode i posebni uvjeti za zasnivanje radnog odnosa u školskoj ustanovi.

(3) Radni odnos u školskoj ustanovi zasniva se s osobom koja ispunjava posebne uvjete za zasnivanje radnog odnosa i ima najvišu razinu kompetencija.

(4) Potreba i prestanak potrebe za radnikom prijavljuje se i uredu državne uprave te Hrvatskom zavodu za zapošljavanje.

(5) Ured državne uprave vodi evidenciju o radnicima za kojima je prestala potreba u punom ili dijelu radnog vremena te im u skladu s njihovom kvalifikacijom predlaže zasnivanje radnog odnosa sa školskim ustanovama koje su prijavile odgovarajuću potrebu.

(6) Radnik koji je upisan u evidenciju iz stavka 4. ovog članka briše se iz evidencije ako zasnuje ili odbije zasnovati radni odnos u skladu s odredbom stavka 4. ovog članka najkasnije istekom otkaznog roka.

(7) Školska ustanova može popuniti upražnjeno radno mjesto na način propisan odredbom stavka 1. ovog članka tek nakon što ju je tijelo iz stavka 4. ovog članka obavijestilo da u evidenciji nema odgovarajuće osobe, odnosno nakon što se školska ustanova istom tijelu očitovala o razlozima zbog kojih nije primljena upućena osoba.

(8) Iznimno od odredbe stavka 1. ovog članka, radni odnos može se zasnovati ugovorom o radu i bez natječaja:

- na određeno vrijeme, kada obavljanje poslova ne trpi odgodu, do zasnivanja radnog odnosa na temelju natječaja ili na drugi propisan način, ali ne dulje od 60 dana,
- s osobom kojoj je ugovor o radu na neodređeno vrijeme otkazan zbog gospodarskih, tehničkih ili organizacijskih razloga i koja se nalazi u evidenciji ureda državne uprave,
- do punog radnog vremena, s radnikom koji u školskoj ustanovi ima zasnovan radni odnos na neodređeno nepuno radno vrijeme,
- na temelju sporazuma školskih ustanova u kojima su radnici u radnom odnosu na neodređeno vrijeme ako žele zamijeniti mjesto rada zbog udaljenosti mjesta rada od mjesta stanovanja,
- na temelju rješenja ministra o pravu zasnivanja radnog odnosa na neodređeno vrijeme iz članka 105. stavka 12. ovog Zakona.

Članak 108.

(1) Osoba koja se prvi put zapošljava u zanimanju za koje se školovala zasniva radni odnos na poslovima učitelja, nastavnika, odnosno stručnog suradnika kao pripravnik.

(2) Pripravnički staž traje godinu dana u kojem razdoblju se pripravnik osposobljava za samostalni rad.

(3) Pripravnik je dužan položiti stručni ispit u roku od godine dana od isteka pripravničkog staža.

(4) Pripravniku koji ne položi stručni ispit u roku od godine dana od dana isteka pripravničkog staža radni odnos prestaje istekom posljednjeg dana roka za polaganje stručnog ispita.

(5) S osobom koja se prvi put zapošljava u zanimanju za koje se školovala, izjednačena je i osoba čije je radno iskustvo u zanimanju za koje se školovala kraće od trajanja pripravničkog staža, s time da će se u pripravnički staž uračunati i dosadašnje radno iskustvo.

(6) Program i način osposobljavanja pripravnika za samostalan rad tijekom pripravničkog staža, te sadržaj, način i uvjete polaganja stručnog ispita propisuje ministar.

Članak 109.

- (1) Osoba koja ima odgovarajuću vrstu i razinu obrazovanja i radno iskustvo u zanimanju za koje se školovala dulje od trajanja pripravničkog staža radni odnos na poslovima učitelja, nastavnika i stručnog suradnika zasniva uz uvjet polaganja stručnog ispita.
- (2) Osoba iz stavka 1. ovog članka dužna je položiti stručni ispit u roku od godine dana od dana zasnivanja radnog odnosa.
- (3) Osobi iz stavka 1. ovog članka koja ne položi stručni ispit u roku od godine dana od dana zasnivanja radnog odnosa, radni odnos prestaje istekom posljednjeg dana roka za polaganje stručnog ispita.

Članak 110.

- (1) Osoba koja ima odgovarajuću razinu obrazovanja, a nema potrebnu pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičko obrazovanje (u daljnjem tekstu: pedagoške kompetencije), dužna je završiti program za stjecanje pedagoških kompetencija na sveučilištu, kojim se stječe 60 ECTS bodova.
- (2) S osobom koja ima odgovarajuću razinu obrazovanja i vrstu, a nema potrebne pedagoške kompetencije, radni se odnos na poslovima učitelja, nastavnika i stručnih suradnika, zasniva uz uvjet stjecanja tih kompetencija.
- (3) Osoba iz stavka 2. ovog članka dužna je steći pedagoške kompetencije i položiti stručni ispit u roku od dvije godine od dana zasnivanja radnog odnosa.
- (4) Osobi iz stavka 2. ovog članka stjecanje pedagoških kompetencija, preduvjet je za polaganje stručnog ispita.
- (5) Osobi iz stavka 2. ovog članka koja ne stekne pedagoške kompetencije i ne položi stručni ispit u roku od dvije godine od dana zasnivanja radnog odnosa radni odnos prestaje istekom posljednjeg dana roka za stjecanje pedagoških kompetencija i polaganje stručnog ispita.
- (6) Osoba iz stavka 2. ovog članka koja se prvi put zapošljava u zanimanju za koje se školovala zasniva radni odnos na poslovima učitelja, nastavnika i stručnog suradnika, kao pripravnik te se i na nju na odgovarajući način primjenjuju odredbe članka 108. ovog Zakona.

Članak 111.

- (1) Ugovor o radu osobe koja u školskoj ustanovi ima zasnovan radni odnos na neodređeno vrijeme, a izabrana je za rad u hrvatskoj nastavi u inozemstvu ili osobe koja je izabrana za lektora hrvatskog jezika i književnosti na visokoškolskoj ustanovi u inozemstvu na njen će zahtjev mirovati najdulje do prestanka trajanja izbora za rad u hrvatskoj nastavi u inozemstvu, odnosno izbora za lektora hrvatskog jezika i književnosti na visokoškolskoj ustanovi u inozemstvu.
- (2) Ako se radnik i školska ustanova drugačije ne sporazumiju, mirovanje će otpočeti danom dostave radnikova zahtjeva školi.
- (3) Radnik iz stavka 1. ovog članka ima se pravo vratiti na rad u školsku ustanovu u kojoj je prethodno radio, ako o svojoj namjeri povratka obavijesti školsku ustanovu najkasnije u roku sedam dana od dana prestanka trajanja izbora iz stavka 1. ovog članka.

(4) Ako radnik iskoristi pravo iz stavka 1. ovog članka ima pravo povratka na poslove na kojima je prethodno radio u roku sedam dana od dana dostave obavijesti iz stavka 3. ovog članka.

(5) Razdoblje mirovanja ugovora o radu ne ubraja se u neprekinuto trajanje radnog odnosa.

Prestanak radnog odnosa

Članak 112.

(1) Učitelju, nastavniku i stručnom suradniku ugovor o radu prestaje završetkom školske godine u kojoj je navršio 65 godina života i najmanje 20 godina staža osiguranja.

(2) Ostalim radnicima školske ustanove ugovor o radu prestaje kada radnik navrši 65 godina života i 20 godina staža osiguranja.

Članak 113.

(1) Ako ravnatelj ocijeni da je radniku škole psihofizičko zdravlje narušeno u mjeri koja bitno umanjuje njegovu radnu sposobnost, donijet će odluku o upućivanju radnika na ovlaštenu prosudbu radne sposobnosti.

(2) Radniku koji odbije izvršiti odluku iz stavka 1. ovog članka zbog kršenja obveza iz radnog odnosa otkazat će se ugovor o radu zbog skrivljenog ponašanja.

(3) Ako se ovlaštenom prosudbom radne sposobnosti utvrdi da radnik nije u mogućnosti uredno izvršavati obveze u obrazovnom radu zbog trajno narušenog psihofizičkog zdravlja, ponudit će mu se odgovarajući poslovi prema preostaloj radnoj sposobnosti.

(4) Ako školska ustanova nema odgovarajuće poslove ili ako radnik odbije prihvatiti ponudu iz stavka 3. ovog članka, otkazat će mu se ugovor o radu zbog osobno uvjetovanih razloga.

Članak 114.

(1) O zasnivanju i prestanku radnog odnosa odlučuje ravnatelj uz prethodnu suglasnost školskog odbora, a u slučaju iz članka 107. stavka 8. podstavka 1. i 5. ovog Zakona, odlučuje ravnatelj.

(2) Ako prosvjetni inspektor utvrdi da ravnatelj sklapa ili otkazuje ugovore o radu protivno odredbama ovog Zakona, predložiti će razrješenje ravnatelja.

XI. STRUČNO USAVRŠAVANJE, NAPREDOVANJE I IZDAVANJE LICENCIJA

Članak 115.

(1) Učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ravnatelji školske ustanove dužni su se stalno stručno usavršavati kroz programe koje je odobrilo Ministarstvo.

(2) Pod stalnim stručnim usavršavanjem iz stavka 1. ovog članka podrazumijeva se pojedinačno i organizirano usavršavanje u struci, permanentno osposobljavanje u području pedagogije, didaktike, obrazovne psihologije, metodike, informacijsko-komunikacijskih tehnologija, savjetodavnog rada, upravljanja, obrazovnih politika i drugih područja

relevantnih za učinkovito i visoko kvalitetno obavljanje obrazovne djelatnosti u školskim ustanovama.

(3) Programe stručnog usavršavanja provode stručne ustanove nadležne za odgoj i obrazovanje, a mogu ih provoditi visoka učilišta i druge ustanove u sustavu obrazovanja.

(4) Ustanove iz stavka 3. ovog članka programe stručnog usavršavanja mogu izvoditi i u školskim ustanovama.

(5) Program stručnog usavršavanja treba sadržavati temu, namjenu, ciljeve programa iskazane kompetencijama, metode poučavanja, organizaciju, način vrjednovanja i oblik certificiranja, broj polaznika, vrijeme trajanja programa i troškovnik.

(6) Učitelji, nastavnici, stručni suradnici mogu se stručno usavršavati u inozemstvu uz suglasnost ravnatelja, a ravnatelji uz suglasnost školskog odbora.

(7) Stručno usavršavanje je pretpostavka za napredovanje učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja.

(8) Način i postupak stručnog usavršavanja učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja propisuje ministar.

Članak 116.

(1) Učitelji, nastavnici i stručni suradnici mogu napredovati u struci, odnosno zanimanju i stjecati zvanje.

(2) Učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ravnatelji mogu biti nagrađeni za izvanredna postignuća u obrazovnoj djelatnosti.

(3) Uvjete i način napredovanja i nagrađivanja propisuje ministar.

Članak 117.

(1) Licencija za rad u školskoj ustanovi je javna isprava kojom se dokazuju potrebne razine općih i stručnih kompetencija učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja.

(2) Prvom licencijom za rad učitelja, nastavnika i stručnih suradnika smatra se isprava o položenom stručnom ispitu.

(3) Učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ravnatelji škole dužni su licenciju obnavljati svakih pet godina.

(4) Postupak licenciranja provodi ustanova nadležna za vanjsko vrjednovanje obrazovanja.

(5) Program, postupak i način stjecanja, izdavanja i obnavljanja licencije za rad te prava i obveze koje proizlaze iz stavka 1. ovog članka, propisuje ministar.

Članak 118.

(1) Školska ustanova može na prijedlog osnivača, a uz suglasnost Ministarstva, angažirati i druge obrazovne radnike za zadovoljavanje posebnih potreba u obrazovnom i nastavnom radu, te specifičnih uvjeta u školskoj ustanovi.

(2) Posebne potrebe u obrazovnom radu u školskoj ustanovi su: rad s učenicima s teškoćama, rad s učenicima – pripadnicima nacionalnih manjina ili u drugim specifičnim uvjetima.

(3) Suradnici u obrazovnom i nastavnom radu koji sukladno potrebama školske ustanove pomažu obrazovni i nastavni rad (volonteri, prevoditelji znakovnog jezika, pomoćni

obrazovni radnici), ali nisu samostalni nositelji obrazovne i/ili nastavne djelatnosti, dužni su steći temeljne kompetencije za obavljanje obrazovne djelatnosti prema programu koji donosi Ministarstvo.

XIII. UPRAVLJANJE ŠKOLSKOM USTANOVOM

Članak 119.

(1) Školom upravlja školski odbor, a učeničkim domom domski odbor (u daljnjem tekstu: školski odbor).

(2) Školski odbor:

- imenuje i razrješuje ravnatelja,
- daje prethodnu suglasnost u vezi zasnivanja radnog odnosa u školskoj ustanovi,
- donosi statut i druge opće akte na prijedlog ravnatelja,
- donosi školski kurikulum na prijedlog učiteljskog, odnosno nastavničkog, odnosno odgajateljskog vijeća i ravnatelja,
- donosi godišnji plan i program rada na prijedlog ravnatelja i nadzire njegovo izvršavanje,
- donosi financijski plan, polugodišnji i godišnji obračun na prijedlog ravnatelja,
- odlučuje o zahtjevima radnika za zaštitu prava iz radnog odnosa,
- predlaže osnivaču promjenu djelatnosti i donošenje drugih odluka vezanih uz osnivačka prava,
- daje osnivaču i ravnatelju prijedloge i mišljenja o pitanjima važnim za rad školske ustanove te donosi odluke i obavlja druge poslove utvrđene zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

Članak 120.

(1) Školski odbor ima devet članova, od kojih jednog člana bira i razrješuje radničko vijeće, odnosno većinski sindikat u školskoj ustanovi u kojoj radničko vijeće nije utemeljeno, a ostalih osam imenuje i razrješuje osnivač, i to:

- dva člana iz reda učitelja, nastavnika i stručnih suradnika na prijedlog učiteljskog, odnosno nastavničkog, odnosno odgajateljskog vijeća,
- jednog člana iz reda roditelja koji nije radnik škole na prijedlog vijeće roditelja,
- dva člana na prijedlog ureda državne uprave,
- tri člana samostalno.

(2) Članovi školskog odbora imenuju se na vrijeme od četiri godine i mogu biti ponovno imenovani. Mandat članova teče od dana konstituiranja školskog odbora.

- (3) Mandat članu školskog odbora iz reda roditelja prestaje najkasnije u roku od 60 dana od dana kada je prestalo školovanje učenika u školi.
- (4) Konstituirajuću sjednicu školskog odbora saziva ravnatelj. Do izbora predsjednika sjednicu vodi najstariji član školskog odbora. Svaki član školskog odbora može biti izabran za predsjednika.
- (5) Školski odbor se može konstituirati, ako je imenovana većina članova školskog odbora.
- (6) Odluke školskog odbora pravovaljane su ako za njih glasuje većina od ukupnog broja članova.
- (7) Način predlaganja članova školskog odbora iz stavka 1., podstavaka 1., 2. i 3. ovog članka, uvjete i razloge prestanka mandata članovima školskog odbora te način rada školskog odbora pobliže se uređuje statutom.

Članak 121.

- (1) Član školskog odbora može biti razriješen, a školski odbor raspušten i prije isteka mandata ako se utvrdi da član ne ispunjava obveze utvrđene zakonom, aktom o osnivanju ili statutom školske ustanove, odnosno da školski odbor ne obavlja poslove iz svojeg djelokruga u skladu sa zakonom, aktom o osnivanju ili statutom školske ustanove ili da te poslove obavlja na način koji ne omogućuje redovito poslovanje i obavljanje djelatnosti školske ustanove.
- (2) Član školskog odbora može biti razriješen, a školski odbor raspušten prije isteka mandata i u drugim slučajevima utvrđenim statutom školske ustanove.
- (3) Odluku o razrješenju člana školskog odbora donosi osnivač, a o raspuštanju školskog odbora ured državne uprave. Odlukom o raspuštanju školskog odbora imenuje se povjerenstvo koje privremeno zamjenjuje školski odbor. Povjerenstvo ima tri člana od kojih je jedan predsjednik. Najmanje jedan član povjerenstva mora biti iz reda učiteljskog, odnosno nastavničkog, odnosno odgajateljskog vijeća.
- (4) Povjerenstvo iz stavka 3. ovog članka ima ovlasti školskog odbora osim ovlasti odlučivanja o stjecanju opterećivanju ili otuđivanju nekretnina. Povjerenstvo upravlja školskom ustanovom do konstituiranja školskog odbora.
- (5) Ured državne uprave imenuje povjerenstvo iz stavka 3. ovog članka i u slučaju kada se školski odbor ne može konstituirati.
- (6) Odlukom o imenovanju povjerenstva određuje se predsjednik koji saziva i vodi povjerenstvo.
- (7) Povjerenstvo je odmah po imenovanju dužno pokrenuti postupak imenovanja članova školskog odbora. Ako školski odbor ne bude imenovan najkasnije u roku od 60 dana od dana imenovanja povjerenstva, ured državne uprave dužan je, u roku od daljnjih 5 dana, o razlozima neimenovanja članova školskog odbora izvijestiti ministarstvo.
- (8) U slučaju iz stavka 7. ovog članka, članove školskog odbora osim člana kojeg imenuje radničko vijeće, odnosno većinski sindikat u školskoj ustanovi imenovat će Ministarstvo.
- (9) Ako osnivač razriješi člana školskog odbora, imenovat će novog člana sukladno ovom Zakonu. Mandat novom članu traje do isteka mandata razriješenog člana.

Članak 122.

(1) Osnivač je dužan razriješiti člana školskog odbora, a ured državne uprave raspustiti školski odbor i imenovati povjerenstvo iz članka 121. stavka 2. ovog Zakona, ako prosvjetni inspektor utvrdi da su ispunjeni uvjeti za razrješenje, odnosno raspuštanje propisani ovim Zakonom.

(2) Odluku iz stavka 1. ovog članka osnivač je dužan donijeti u primjerenom roku, a ured državne uprave u roku od 15 dana od dana dostave zahtjeva prosvjetnog inspektora.

(3) Ako ured državne uprave ne postupi sukladno odredbi stavka 1. i 2. ovog članka, Ministarstvo će raspustiti školski odbor i imenovati povjerenstvo iz članka 121. stavka 2. ovog Zakona.

Članak 123.

Član školskog odbora razriješen sukladno članku 121. i 122. ovog Zakona ne može biti ponovno imenovan u isti školski odbor, a članovi školskog odbora raspuštenog sukladno članku 121. i 122. ovog Zakona, ne mogu biti ponovno imenovani za članove školskog odbora koji se imenuje nakon raspuštanja.

Članak 124.

(1) Stručna tijela škole su razredno i učiteljsko, odnosno nastavničko vijeće, a učeničkog doma odgajateljsko vijeće.

(2) Učiteljsko, odnosno nastavničko, odnosno odgajateljsko vijeće čine svi učitelji, odnosno nastavnici i stručni suradnici školske ustanove.

(3) Razredno vijeće čine učitelji, odnosno nastavnici koji izvode nastavu u razrednom odjelu.

(4) Razrednik je stručni voditelj razrednog odjela i razrednog vijeća.

(5) Sadržaj rada razrednog i učiteljskog, odnosno nastavničkog, odnosno odgajateljskog vijeća te drugih stručnih tijela školske ustanove uređuje se statutom.

Ravnatelj

Članak 125.

(1) Ravnatelj je poslovodni i stručni voditelj školske ustanove.

(2) Ravnatelj je odgovoran za zakonitost rada i stručni rad školske ustanove.

(3) Uz poslove utvrđene Zakonom o ustanovama, ravnatelj kao stručni voditelj obavlja osobito i sljedeće poslove:

- predlaže školskom odboru godišnji plan i program rada,
- predlaže školskom odboru statut i druge opće akte,
- predlaže školskom odboru financijski plan te polugodišnji i godišnji obračun,
- odlučuje o zasnivanju i prestanku radnog odnosa uz prethodnu suglasnost školskog odbora
- provodi odluke stručnih tijela i školskog odbora,

- posjećuje nastavu i druge oblike obrazovnog rada, analizira rad učitelja, nastavnika i stručnih suradnika te osigurava njihovo stručno usavršavanje,
- planira rad, saziva i vodi sjednice učiteljskog, odnosno nastavničkog, odnosno odgajateljskog vijeća,
- u suradnji s učiteljskim, odnosno nastavničkim, odnosno odgajateljskim vijećem, predlaže školski kurikulum
- organizira rad školske ustanove i nadzire izvršenje poslova,
- poduzima mjere propisane zakonom zbog neizvršavanja poslova ili zbog neispunjavanja drugih obveza iz radnog odnosa,
- brine se o pravima i interesima učenika i radnika školske ustanove,
- surađuje i promiče suradnju s roditeljima,
- surađuje s osnivačem, tijelima državne uprave, ustanovama i drugim tijelima
- nadzire pravodobno i točno unošenje podataka u elektronsku maticu.

Članak 126.

Za ravnatelja može biti imenovana osoba koja:

- ima završen sveučilišni diplomski studij,
- ispunjava uvjete za učitelja, nastavnika ili stručnog suradnika u školskoj ustanovi u kojoj se natječe za ravnatelja
- ima najmanje osam (8) godina staža osiguranja u školskim ili drugim ustanovama u sustavu obrazovanja ili u tijelima državne uprave nadležnim za obrazovanje, od čega najmanje 5 godina na obrazovnim poslovima u školskim ustanovama
- ima licenciju za rad ravnatelja

Članak 127.

(1) Ravnatelj se imenuje na temelju natječaja koji raspisuje školski odbor. Natječaj se objavljuje u dnevnom tisku i na mrežnim stranicama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na takav način da može biti dostupan svim zainteresiranim kandidatima na području Republike Hrvatske.

(2) Ravnatelj se imenuje na pet godina. Ista osoba može biti ponovno imenovana za ravnatelja.

(3) Ravnatelja imenuje školski odbor uz prethodnu suglasnost ministra.

(4) Suglasnost iz stavka 3. ovog članka ministar daje na prijedlog povjerenstva Ministarstva koje čine nadležni državni tajnik, ravnatelj u Ministarstvu i ravnatelj prosvjetne inspekcije.

(5) Ako ministar ne uskrati suglasnost u roku od 15 dana od dana dostave zahtjeva za suglasnošću, smatra se da je suglasnost dana.

(6) Način i postupak imenovanja ravnatelja pobliže se uređuje statutom školske ustanove.

Članak 128.

- (1) Ravnateljski poslovi obavljaju se na temelju odluke o imenovanju.
- (2) Osoba imenovana za ravnatelja u školskoj ustanovi sklapa sa školskim odborom ugovor o pravima i dužnostima na rok od pet godina u punom radnom vremenu.
- (3) Ako osoba imenovana za ravnatelja ima ugovor o radu na neodređeno vrijeme za poslove učitelja, nastavnika, odnosno stručnog suradnika u školskoj ustanovi na njegov će zahtjev ugovor o radu mirovati do prestanka mandata, a najdulje za vrijeme trajanja dvaju uzastopnih mandata.
- (4) Osoba iz stavka 3. ovog članka ima se pravo vratiti na rad u školsku ustanovu u kojoj je prethodno radila, ako se na te poslove vrati u roku trideset dana od dana prestanka obavljanja ravnateljskih poslova, u protivnom joj prestaje radni odnos.
- (5) Ako je za stjecanje određenih prava važno prethodno trajanje radnog odnosa s istim poslodavcem, osobi iz stavka 3. ovog članka, nakon povratka na rad, razdoblje mirovanja ugovora o radu ubraja se u neprekinuto trajanje radnog odnosa.
- (6) Osobu imenovanu za ravnatelja do povratka na poslove za koje joj ugovor o radu miruje zamjenjuje osoba u radnom odnosu koji se zasniva na određeno vrijeme.

Članak 129.

- (1) Ravnatelja školske ustanove, u slučaju privremene spriječenosti u obavljanju ravnateljskih poslova, zamjenjuje osoba iz reda članova učiteljskog, odnosno nastavničkog, odnosno odgajateljskog vijeća koja ispunjava uvjete za ravnatelja.
- (2) Osobu iz stavka 1. ovog članka određuje školski odbor na način uređen statutom.
- (3) Osoba koja zamjenjuje ravnatelja ima prava i dužnost obavljati one poslove ravnatelja, izvršenje kojih se ne može odgađati do ravnateljeva povratka.

Članak 130.

- (1) Školski odbor dužan je razriješiti ravnatelja školske ustanove na kraju školske godine u kojoj ravnatelj navršava 65 godina života i najmanje 20 godina staža osiguranja.
- (2) Školski odbor dužan je razriješiti ravnatelja i prije isteka roka na koji je imenovan, ako se utvrdi da su se stekli uvjeti za razrješenje, propisani Zakonom o ustanovama ili da ravnatelj zanemaruje obveze poslovnog i stručnog voditelja školske ustanove.
- (3) Školski odbor može razriješiti ravnatelja i na prijedlog prosvjetnog inspektora koji o prijedlogu za razrješenje izvješćuje povjerenstvo Ministarstva.
- (4) Ako školski odbor ne razriješi ravnatelja na prijedlog prosvjetnog inspektora u roku od 15 dana od dana dostave prijedloga, a povjerenstvo Ministarstva procijeni da je prijedlog opravdan, ravnatelja će razriješiti ministar.
- (5) Povjerenstvo Ministarstva čine nadležni državni tajnik i ravnatelj u Ministarstvu te ravnatelj prosvjetne inspekcije.
- (6) Osoba koja je razriješena prije isteka mandata jer nije ispunjavala obveze ravnatelja kao poslovodni ili stručni voditelj, ne može biti ponovno imenovana za ravnatelja niti vršitelja dužnosti ravnatelja školske ustanove sljedećih 10 godina.
- (7) Način i postupak razrješenja ravnatelja pobliže se uređuje statutom.

Članak 131.

- (1) Vršitelj dužnosti ravnatelja imenuje se u slučajevima propisanim Zakonom o ustanovama te u drugim slučajevima kada ustanova nema ravnatelja.
- (2) Za vršitelja dužnosti ravnatelja može biti imenovana osoba koja ispunjava uvjete za ravnatelja.

Članak 132.

Sastav i broj članova školskog odbora te imenovanje, razrješenje i trajanje mandata članova školskog odbora i ravnatelja školske ustanove kojoj je osnivač druga pravna ili fizička osoba iz članka 90. stavka 2. podstavka 4. uređuje se aktom o osnivanju i statutom.

XIV. UČENIČKI DOM

Članak 133.

- (1) Učenički dom organizira smještaj i prehranu, obrazovni rad, kulturne i druge aktivnosti učenika.
- (2) Djelatnost učeničkog doma dio je djelatnosti srednjeg obrazovanja i s njom je programski povezana.
- (3) Djelatnost učeničkih domova mogu obavljati i srednje škole.

Članak 134.

- (1) Pravo na smještaj i prehranu u učeničkom domu imaju u pravilu redoviti učenici.
- (2) Prijam učenika obavlja se javnim natječajem.
- (3) Pravo na prijem ostvaruje se na osnovi uspjeha u prethodnom obrazovanju i materijalnog položaja učenika i njegove obitelji.
- (4) U učeničkim domovima organiziraju se odgojne grupe od 25 učenika.
- (5) Poblize uvjete za prijem učenika, financiranje smještaja i prehrane u učeničkim domovima, kao i normative prostora i opreme te program odgojnog rada s učenicima propisuje ministar u skladu s državnim pedagoškim standardima.
- (6) Učenički dom kojem je osnivač druga pravna ili fizička osoba iz članka 90. stavka 2. podstavka 4. ovog Zakona samostalno određuje uvjete za prijam učenika, broj učenika u odgojnim grupama te troškove njihova smještaja i prehrane.

XV. PRAVA I OBVEZE RODITELJA

Članak 135.

- (1) Roditelj učenika dužan je brinuti se o upisu djeteta u školu, o redovitom pohađanju obveznog dijela programa kao i ostalih oblika obrazovnog rada u koje je učenik uključen.

(2) Roditelj učenika ima pravo i obvezu sudjelovati u njegovom obrazovanju i biti redovito obaviješten o njegovim postignućima.

Članak 136.

(1) Roditelj učenika je dužan brinuti se da učenik redovito izvršava obveze te u primjerenom roku javiti razlog izostanka učenika.

(2) Ako roditelj zanemaruje svoje obveze iz stavka 1. ovog članka, škola mu je dužna uputiti pisani poziv za razgovor s razrednikom i stručnim suradnicima škole.

(3) Način opravdavanja izostanaka učenika i primjereni rok javljanja o razlogu izostanka uređuju se općim aktom škole.

(4) Ako roditelj učestalo zanemaruje obveze iz stavka 1. ovog članka, škola je dužna o tome obavijestiti ured državne uprave i nadležnu ustanovu socijalne skrbi koji su dužni izvijestiti školu o poduzetim mjerama.

Članak 137.

(1) U školi se ustrojava vijeće roditelja.

(2) Roditelji učenika svakog razrednog odjela između sebe biraju jednog člana u vijeće roditelja. U školama u kojima se školovanje ne provodi u razrednim odjelima sastav vijeća roditelja uređuje se statutom.

(3) Školsko vijeće roditelja između sebe bira predsjednika i zamjenika predsjednika.

(4) Vijeće roditelja daje mišljenje o prijedlogu školskog kurikulumu, godišnjeg plana i programa rada, raspravlja o izvješćima ravnatelja o realizaciji školskog kurikulumu, godišnjeg plana i programa rada škole, razmatra pritužbe roditelja u svezi s obrazovnim radom, predlaže mjere za unapređenje obrazovnog rada, predlaže svog člana školskog odbora, te obavlja i druge poslove u skladu sa statutom škole.

(5) Ravnatelj škole dužan je u najkraćem mogućem roku obavijestiti vijeće roditelja o svim pitanjima od općeg značaja za školu.

(6) Ravnatelj škole, školski odbor i osnivač dužni su, u okviru svoje nadležnosti, razmotriti prijedloge roditeljskog vijeća i pisano ga o tome izvijestiti.

XVI. PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA I EVIDENCIJA

Članak 138.

(1) U školskim se ustanovama vodi pedagoška dokumentacija i evidencija o učenicima (obavijest o ostvarenim rezultatima na kraju prvog polugodišta, svjedodžba, svjedodžba prevodnica, matična knjiga, dnevnik rada, imenik učenika i spomenica škole).

(2) Škola je dužna voditi pedagošku dokumentaciju i evidenciju o učenicima, praćenju nastave i drugih oblika obrazovnog rada s učenicima, o ocjenjivanju i uspjehu učenika, o pedagoškim mjerama i ispitima te poslove izdavanja javnih isprava i drugih potvrda.

(3) Školska ustanova dužna je voditi evidenciju s dokumentacijom o upisu i ispisu iz škole, odnosno doma.

- (4) Matična knjiga i svjedodžba javne su isprave.
- (5) Obrazac pedagoške dokumentacije i evidencije propisuje ministar.

Članak 139.

- (1) Škola trajno čuva matičnu knjigu i spomenicu škole.
- (2) Imenik i evidencija o ispitima čuva se deset godina.

Članak 140.

(1) U Ministarstvu se vodi zajednički upisnik školskih ustanova u elektronskom obliku (e-Matica) i sadrži sljedeće evidencije:

- Upisnik ustanova,
- Evidenciju obrazovnog rada u ustanovama za svaku školsku godinu,
- Upisnik učenika u ustanovama,
- Upisnik radnika ustanova.

(2) Školske ustanove su dužne voditi evidencije iz stavka 1. podstavka 2., 3. i 4. ovog članka, u pisanom i elektronskom obliku.

(3) Podatke u Upisnik ustanova upisuje Ministarstvo, a podatke u ostale evidencije upisuju školske ustanove.

(4) Podaci iz upisnika moraju biti zaštićeni od zlouporabe, uništenja, gubitka, neovlaštenih promjena ili pristupa, u skladu s odredbama propisa kojim se uređuje zaštita osobnih podataka.

(5) Korisnik osobnih podataka sadržanih u evidencijama iz stavka 1. ovog članka je Ministarstvo.

(6) Ovlaštenja za pristup i razine pristupa podacima odobrava Ministarstvo.

(7) Postupak i načine unošenja i pristupa podacima, ovlaštenja za pristup i korištenje podataka propisuje ministar.

XVII. FINANCIRANJE ŠKOLSKIH USTANOVA

Članak 141.

Sredstva za financiranje javnih potreba u djelatnosti osnovnog i srednjeg obrazovanja osiguravaju se:

- državnim proračunom,
- proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- sredstvima osnivača kada je osnivač druga fizička ili pravna osoba iz članka 90. stavka 2. podstavka 4. ovog Zakona,
- prihodima koji se ostvaruju obavljanjem vlastite djelatnosti i drugim namjenskim prihodima,

- uplatama roditelja za posebne usluge i aktivnosti škole,
- donacijama i drugim izvorima u skladu sa zakonom.

Članak 142.

(1) U državnom proračunu osiguravaju se sredstva za financiranje školskih ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili vjerska zajednica i to za:

- plaće i naknade plaća s doprinosima na plaće
- ostala materijalna prava radnika ugovorena kolektivnim ugovorima, i to: pomoći, otpremnine, jubilarne nagrade, regres za korištenje godišnjeg odmora, godišnja nagrada za božićne blagdane i dar u prigodi Dana sv. Nikole,
- rashode za završavanje kapitalnih projekta izgradnje, dogradnje i rekonstrukcije školskog prostora te njegovo opremanje, kojih je obvezu završavanja preuzela Republika Hrvatska na dan 1. srpnja 2001. godine do njihovog puštanja u funkciju,
- rashode za izgradnju, dogradnju i rekonstrukcije školskog prostora školskih ustanova za djecu s teškoćama i školskih ustanova na jeziku i pismu nacionalnih manjina,
- stručno usavršavanje,
- nacionalne programe koje usvoji Hrvatski sabor,
- obrazovanje djece državljana Republike Hrvatske u inozemstvu,
- pripremnu i dopunsku nastavu za djecu državljana Republike Hrvatske koja se vraćaju iz inozemstva,
- pripremnu i dopunsku nastavu za djecu koja su članovi obitelji državljana država članica Europske unije
- potporu nastave materinjeg jezika i kulture države podrijetla učenicima koji su članovi obitelji državljana članica Europske unije,
- potporu za pripremu učitelja i nastavnika koji će provoditi nastavu materinjeg jezika i kulture države podrijetla učenika koji su članovi obitelji državljana članica Europske unije,
- pripremnu i dopunsku nastavu za djecu azilanata i ostale osobe iz članka 46. ovog Zakona,
- vanjsko vrjednovanje i provođenje državne mature,
- licenciranje učitelja, nastavnika i stručnih suradnika.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovog članka u državnom proračunu se ne osiguravaju sredstva za financiranje obveza školskih ustanova koje su naložene pravomoćnim sudskim odlukama u vezi s isplatom plaća i naknada ako je do sudskih sporova došlo krivnjom školske ustanove.

(3) U državnom proračunu osiguravaju se sredstva i za sufinanciranje:

- programa rada s darovitim učenicima,
- obrazovanja učenika na jeziku i pismu nacionalnih manjina,
- opremanja škola kabinetskom, didaktičkom i informatičkom opremom koja uključuje i posebne računalne programe i sadržaje,
- opremanja školskih knjižnica obveznom lektinom,
- programa od zajedničkog interesa za obrazovnu djelatnost (sustav informiranja, stručno-pedagoški časopisi, stručne knjige, programi ustanova i stručnih udruga, obljetnice i manifestacije, programi izvannastavnih aktivnosti), kao i ostalih programa sukladno odlukama Hrvatskog sabora i Vlade Republike Hrvatske,
- škola kojima je osnivač fizička ili druga pravna osoba iz članka 90. stavka 2. podstavka 4. ovog Zakona u skladu s kriterijima koje propisuje ministar.

Članak 143.

(1) U proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave osiguravaju se sredstva za financiranje škola čiji je osnivač Republika Hrvatska, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili vjerska zajednica i to za:

- prijevoz učenika osnovnih škola,
- prijevoz učenika srednjih škola,
- smještaj i prehranu učenika u učeničkim domovima,
- ostala materijalna prava ugovorena kolektivnim ugovorom
- plaće i naknade plaća s doprinosima na plaće radnicima koji rade u produženom ili cjelodnevnom boravku osnovne škole
- plaće i naknade plaća s doprinosima na plaće radnicima koji rade u programima koji se provode u nenastavne dane,
- ostale rashode za radnike koji rade u produženom ili cjelodnevnom boravku osnovne škole koji su ugovoreni kolektivnim ugovorima,
- ostale rashode za radnike koji rade u programima koji se provode u nenastavne dane koji su ugovoreni kolektivnim ugovorima,
- naknade prijevoza na posao i s posla radnicima školskih ustanova u nastavne i nenastavne dane,
- naknade prijevoza na posao i s posla radnicima koji rade u programima koji se provode u nenastavne dane,
- povećane troškove prijevoza, posebna nastavna sredstva te troškove financiranja prehrane, kao i troškova prehrane i smještaja u učeničkom domu za školovanje učenika s teškoćama,
- materijalne i financijske rashode škola koji obuhvaćaju i rashode za materijal, dijelove i usluge tekuće i investicijskog održavanja,

- rashode za izgradnju, dogradnju i rekonstrukciju školskog prostora te njihovo opremanje prema standardima i normativima koje propisuje ministar, a u skladu s državnim pedagoškim standardom,
- nabavu udžbenika namijenjenih obveznom obrazovanju, koja se osnivačima škola doznaju u ukupnom iznosu, a osnivači ih svojim proračunom raspoređuju pojedinim školama
- troškova poučavanja plivanja i vožnje biciklom učenika sukladno nastavnom planu i programu za osnovnu školu,
- troškova stručnih timova koji školi pružaju pomoć za rad s učenicima s teškoćama,
- troškova prijevoza učenika obveznog obrazovanja jednom godišnje na poludnevnu ili cjelodnevnu terensku nastavu,
- troškova premija osiguranja škola od odgovornosti prema trećim osobama.

(2) U proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave osiguravaju se sredstva i za sufinanciranje:

- programa rada s darovitim učenicima,
- obrazovanja učenika na jeziku i pismu nacionalnih manjina,
- opremanja škola kabinetskom, didaktičkom i informatičkom opremom,
- opremanje škola računalnim programima,
- opremanja školskih knjižnica obveznom lektinom,
- programa od zajedničkog interesa za djelatnost školstva (sustav informiranja, stručno-pedagoški časopisi, stručne knjige, programi ustanova i stručnih udruga, obljetnice i manifestacije, programi izvannastavnih aktivnosti) i
- škola kojima je osnivač druga fizička ili druga pravna osoba u skladu s kriterijima koje donosi lokalna i područna (regionalna) samouprava.

(3) Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može utvrditi i šire javne potrebe u školstvu za koja sredstva osigurava svojim proračunom.

(4) Vlada Republike Hrvatske svake godine istodobno kada utvrđuje prijedlog državnog proračuna, utvrđuje kriterije i mjerila za osiguravanje minimalnog financijskog standarda radi ostvarivanja javnih potreba prema članku 143. i stavku 1. i 2. ovog članka.

Članak 144.

Ako je osnivač škole druga pravna ili fizička osoba iz članka 90. stavka 2. podstavka 4. ovog Zakona, osim vjerske zajednice, dužan je osigurati potrebna sredstva za financiranje:

- plaća i naknada plaća s doprinosima,
- ostalih rashoda za radnike škole,
- materijalnih i financijskih rashoda škole te ostala potrebna sredstva za rad škole.

Članak 145.

Školska ustanova je dužna namjenski koristiti prihode koje ostvari obavljanjem vlastite djelatnosti, uplatama roditelja, donacijama i iz drugih izvora.

Članak 146.

Školske ustanove koje ostvaruju javne potrebe obrazovanja ne mogu se financirati iz sredstava političkih stranaka.

XVIII. NADZOR

Članak 147.

- (1) Nadzor nad zakonitošću rada i općih akata školske ustanove obavlja ured državne uprave.
- (2) Ako ured državne uprave utvrdi da je opći akt ili dio općeg akta protivan zakonu ili drugom propisu, zatražit će od školske ustanove da ga uskladi u roku od 30 dana od dana dostave zahtjeva.
- (3) Ako školska ustanova ne uskladi opći akt u roku iz stavka 2. ovog članka, ured državne uprave obustavit će opći akt od primjene i o tomu izvijestiti Ministarstvo u roku od 8 dana s prijedlogom za poništenje, odnosno ukidanje općeg akta ili određenih odredaba općeg akta. Ministarstvo može donijeti akt o poništenju ili ukidanju u roku od 60 dana od dana dostave prijedloga.
- (4) Ako ured državne uprave utvrdi nedostatke ili propuste u radu školske ustanove zatražit će otklanjanje nedostataka, odnosno propusta i o tomu izvijestili Ministarstvo.
- (5) Ako u nadzoru utvrdi propuste i nedostatke u izvršavanju poslova koji se obavljaju na temelju javnih ovlasti, ured državne uprave poduzet će odgovarajuće mjere popisane Zakonom o sustavu državne uprave.
- (6) Ured državne uprave prati postojanje uvjeta iz članka 91. ovog Zakona te ako ustanova ne ispunjava koji od tih uvjeta, zatražit će od osnivača školske ustanove da udovolji propisanim uvjetima u roku od 90 dana.
- (7) Ako osnivač u roku iz stavka 6. ovog članka ne udovolji zahtjevu i ne ispuni propisane uvjete, ured državne uprave izvijestiti će Ministarstvo koje može zabraniti rad školskoj ustanovi.

Članak 148.

Inspeksijski nadzor u školskoj ustanovi obavlja prosvjetna inspekcija u skladu s posebnim zakonom.

Članak 149.

Nadzor nad stručnim radom školske ustanove obavljaju stručne ustanove određene zakonom ili drugim propisom utemeljenim na zakonu.

Članak 150.

- (1) Nadzor i kontrolu financijskog poslovanja školske ustanove obavlja Ministarstvo.
- (2) Nadzor i kontrolu namjenskog trošenja sredstava koja se školskim ustanovama osiguravaju iz državnog proračuna obavlja Ministarstvo, a nadzor i kontrolu namjenskog trošenja sredstava koja se školskim ustanovama osiguravaju iz proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih izvora obavlja osnivač.

XIX. KAZNE NE ODREDBE

Članak 151.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 10.000 kuna kaznit će se za prekršaj školska ustanova:
 - ako nije donijela godišnji plan i program te ako isti nije u skladu s odredbama ovog Zakona,
 - ako koristi udžbenike koji nisu odobreni,
 - ako izvodi nastavu bez rješenja o početku rada,
 - ako dobit ne upotrijebi za razvoj djelatnosti,
 - ako ne objavljuje javni natječaj sukladno odredbama ovog Zakona,
 - ako ne vodi dokumentaciju i evidenciju propisanu ovim Zakonom,
 - ako u svojim prostorima organizira promidžbu koja nije u skladu s ciljevima i sadržajem obrazovanja,
- (3) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u školskoj ustanovi novčanom kaznom u iznosu od 2.000 do 5.000 kuna.

Članak 152.

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 5.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj roditelj učenika osnovne škole koji učenika ne upiše u prvi razred osnovne škole.

XX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 153.

- (1) Učenici koji su upisali gimnaziju zaključno sa školskom godinom 2004/2005. na kraju srednjoškolskog obrazovanja polažu maturu sukladno odredbama o maturi iz Zakona o srednjem školstvu (Narodne novine, broj: 19/92, 26/93, 27/93, 50/95, 59/01, 114/01, 81/05).
- (2) Učenici koji su upisali četverogodišnje strukovne i umjetničke škole zaključno sa školskom godinom 2005./2006. polažu završni ispit sukladno odredbama Zakona o srednjem školstvu (Narodne novine, broj: 19/92, 26/93, 27/93, 50/95, 59/01, 114/01, 81/05).
- (3) Učenici iz stavka 2. ovog članka mogu polagati državnu maturu sukladno odredbama ovog Zakona umjesto završnog ispita.

Članak 154.

Radnici u školskim ustanovama koji su stekli visoku stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, broj: 123/03), imaju sva prava iz ovog Zakona kao i osobe koje su završile odgovarajuću razinu obrazovanja prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Članak 155.

(1) Učitelji predmetne nastave u osnovnoj školi koji su stekli višu stručnu spremu odgovarajuće vrste do 7. siječnja 1991. godine, a koji se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zateknu u osnovnoj školi u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, nastavljaju s obavljanjem poslova svog radnog mjesta.

(2) Učitelji razredne nastave u osnovnoj školi koji su stekli višu stručnu spremu odgovarajuće vrste završetkom dvogodišnjeg studija razredne nastave upisanog najkasnije do 1992. godine, a koji se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zateknu u osnovnoj školi u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, nastavljaju s obavljanjem poslova svog radnog mjesta.

(3) Učitelji iz stavka 1. i 2. ovog članka, kao i učitelji s višom stručnom spremom stečenom prema uvjetima iz stavka 1. i 2. ovog članka, a koji na dan stupanja na snagu ovog Zakona nisu zatečeni u radnom odnosu u osnovnoj školi, mogu zasnovati radni odnos u osnovnoj školi.

Članak 156.

(1) Učitelji, nastavnici i stručni suradnici koji su zasnovali radni odnos u osnovnoj ili srednjoj školi prije 25. veljače 1994. godine, nisu obvezni polagati stručni ispit prema odredbama ovog Zakona.

(2) Učitelji i stručni suradnici koji su položili stručni ispit prema odredbama Zakona o osnovnom školstvu (Narodne novine, broj 59/90, 26/93, 27/93, 29/94, 7/96, 59/01, 114/01 i 76/05) te nastavnici koji su položili stručni ispit prema odredbama Zakona o srednjem školstvu (Narodne novine, broj: 19/92, 26/93, 27/93, 50/95, 59/01, 114/01 i 81/05), nemaju obvezu polaganja stručnog ispita prema odredbama ovog Zakona.

(3) Za osobe iz stavka 1. i 2. ovog članka, dan stupanja na snagu ovog Zakona smatra se danom stjecanje prve licencije za rad. učitelja, nastavnika i stručnih suradnika.

Članak 157.

Osobe koje su stekle pedagoško-psihološko obrazovanje sukladno propisima koji su važili prije stupanja na snagu ovog Zakona, nisu dužni steći pedagoške kompetencije iz članka 110. stavka 1. ovog Zakona.

Članak 158.

(1) Osoba imenovana za ravnatelja školske ustanove sukladno odredbama Zakona o osnovnom školstvu (Narodne novine, broj 59/90, 26/93, 27/93, 29/94, 7/96, 59/01, 114/01 i 76/05), i Zakona o srednjem školstvu (Narodne novine, broj: 19/92, 26/93, 27/93, 50/95, 59/01, 114/01 i 81/05) koja se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zatekne na dužnosti ravnatelja, nastaviti će obnašati tu dužnost do isteka mandata.

(2) Ravnateljima koji nakon isteka mandata iz stavka 1. ovog članka ne budu ponovo imenovani za ravnatelja i ako nema odgovarajućih poslova na koje će se vratiti u školsku ustanovu osigurat će se odgovarajuće radno mjesto i ponudit će se novi ugovor o radu.

(3) Ravnatelji školskih ustanova koji se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zateknu na dužnosti ravnatelja, a u tijeku tog mandata navršavaju 65 godina života i najmanje 20 godina staža osiguranja, razriješit će se na kraju školske godine u kojoj navršavaju 65 godina života i najmanje 20 godina staža osiguranja, radi odlaska u mirovinu.

Članak 159.

Zdravstveni radnik i socijalni radnik koji se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zateknu na radnom mjestu stručnog suradnika u školskim ustanovama, nastavlja s obavljanjem poslova svog radnog mjesta.

Članak 160.

Školske ustanove dužne su uskladiti svoje opće akte s odredbama ovog Zakona u roku od 60 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Članak 161.

(1) Osnivač škole imenovat će školski odbor u skladu s odredbama ovog Zakona u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(2) Postupci izbora školskih odbora, započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, poništiti će se, a osnivač škole će imenovati školski odbor sukladno odredbama ovog Zakona u roku iz stavka 1. ovog članka.

Članak 162.

(1) Osobama koje su do 3. kolovoza 1971. godine završile srednju školu u najmanje dvogodišnjem trajanju sa završnim ispitom, priznaje se srednja stručna sprema.

(2) Osobama koje su stekle stručnu spremu trećeg (III.), četvrtog (IV.) i petog (V.) stupnja stručne spreme prema propisima koji su važili prije stupanja na snagu Zakona o srednjem školstvu (Narodne novine, broj: 19/92), priznaje se srednja stručna sprema.

(3) Osobama koje su stekle stručnu spremu prvog (I.) i drugog (II.) stupnja stručne spreme prema propisima koji su važili prije stupanja na snagu Zakona o srednjem školstvu (Narodne novine, broj: 19/92), priznaje se niža stručna sprema.

Članak 163.

(1) Provedbene propise na temelju ovog Zakona, ministar će donijeti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(3) Provedbeni propisi doneseni na temelju Zakona o osnovnom školstvu (Narodne novine, broj 59/90, 26/93, 27/93, 29/94, 7/96, 59/01, 114/01 i 76/05), i Zakona o srednjem školstvu (Narodne novine, broj: 19/92, 26/93, 27/93, 50/95, 59/01, 114/01 i 81/05) primjenjivat će se do donošenja provedbenih propisa na temelju ovog Zakona, osim ako nisu u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Članak 164.

(1) Danom stupanja na snagu ovog Zakona, prestaje važiti Zakon o osnovnom školstvu (Narodne novine broj 59/90, 26/93, 27/93, 29/94, 7/96, 59/01, 114/01 i 76/05) i Zakon o srednjem školstvu (Narodne novine, broj: 19/92, 26/93, 27/93, 50/95, 59/01, 114/01 i 81/05).

(2) Danom stupanja na snagu ovog Zakona, prestaje se primjenjivati odredba članka 28. Zakona o knjižnicama (Narodne novine, broj: 105/97, 5/98-isp. i 104/00), na školske knjižnice.

Članak 165.

(1) Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama, osim odredaba članka 43. stavka 2., članka 44. i 45. ovog Zakona te članka 142. stavka 1. podstavka 9., 10. i 11. koje stupaju na snagu od trenutka stupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije.

(2) Odredba članka 126. podstavka 4. ovog Zakona, primjenjuje se od 1. siječnja 2012. godine.

(3) Odredbe članka 143. stavka 1. podstavka 1., 2., 3. i 13. primjenjuju se od 1. siječnja 2009. godine.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1. uređuje predmet Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi i srednjoškolskim ustanovama. Ovim se Zakonom uređuje djelatnost odgoja i obrazovanja (u daljnjem tekstu: obrazovanja) u osnovnoj školi, srednjim školama i učeničkim domovima, te se definira djelatnost osnovnog obrazovanja, djelatnost srednjeg obrazovanja te djelatnost obrazovanja odraslih osoba. Propisana je primjena odredaba Zakona o ustanovama i drugih propisa na djelatnost osnovnog i srednjeg obrazovanja, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Članci 2.-3. propisuju tko obavlja djelatnost osnovnog i srednjeg obrazovanja. Djelatnost osnovnog obrazovanja obavljaju osnovne škole i druge javne ustanove, a djelatnost srednjeg obrazovanja obavljaju srednje škole i učenički domovi i druge javne ustanove pod uvjetima iz ovog Zakona. Propisuje se da se djelatnost osnovnog i srednjeg obrazovanja obavlja kao javna služba, te se propisuje koje poslove osnovna škola, srednje škole i učenički dom (u daljnjem tekstu: školske ustanove) obavljaju na temelju javnih ovlasti, kao i propisi prema kojima postupaju školske ustanove obavljajući poslove na temelju javnih ovlasti.

Članak 4. propisuje ciljeve obrazovanja u osnovnoj školi i srednjoškolskim ustanovama i načela obrazovanja na razini osnovnog i srednjeg obrazovanja.

Članak 5. definira javne potrebe u sustavu osnovnog i srednjeg obrazovanja koje se utvrđuju Državnim pedagoškim standardima koje donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Državnim pedagoškim standardima utvrđuju se materijalni i drugi uvjeti za optimalno ostvarivanje nacionalnog kurikuluma, nastavnih planova i programa te cjelovit razvoj odgojno-obrazovnog sustava u Republici Hrvatskoj.

Članci 6.-8. propisuju da se nastava i drugi oblici obrazovnog rada školske ustanove izvode na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, a da se osnovno i srednje obrazovanje djece pripadnika nacionalnih manjina ostvaruje se prema odredbama Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina te odredbama ovog Zakona i drugih propisa. Također, propisuje se da osnovna i srednja škola mogu izvoditi i međunarodni program na stranom jeziku. Dio nastavnih predmeta i sadržaja utvrđenih nastavnim planom i programom škole može se, osim na hrvatskom jeziku, izvoditi i na nekom od svjetskih jezika, uz odobrenje ministarstva nadležnog za obrazovanje.

Članci 9.-10. propisuju mrežu škola kojom se planira i utvrđuje osnivanje školskih ustanova te posebnih odgojno-obrazovnih ustanova. Za obavljanje djelatnosti osnovnog i srednjeg obrazovanja utvrđuje se mreža osnovnih škola i srednjoškolskih programa i ustanova – gimnazija, strukovnih i umjetničkih škola u Republici Hrvatskoj. Mreža obuhvaća je skup postojećih programa i ustanova koje obavljaju obrazovnu i djelatnost na određenom području, sa svim njihovim objektima u kojima se provodi obrazovanje te područja na kojima se može osnovati školska ustanova. Prijedlog mreže školskih ustanova na svom području utvrđuje predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave, odnosno Grada Zagreba, a donosi je Ministarstvo.

Članci 11.-14. propisuju trajanje i vrste škola. Srednje škole, ovisno o vrsti obrazovnog programa su: gimnazije, strukovne škole i umjetničke škole. Nadalje, propisuju se vrste

gimnazija, strukovnih i umjetničkih škola te trajanje nastavnog plana i programa škola.

Članak 15. definira upisno područje za osnovne škole, upisno područje s kojeg se učenici upisuju u srednju školu, upisno područje s kojeg se učenici upisuju u osnovnu školu nad kojom osnivačka prava ima druga pravna i fizička osoba iz članka 90. stavka 2. podstavka 4. ovog Zakona, te način utvrđivanja upisnih područja.

Članak 16. propisuje početak osnovnog i srednjeg obrazovanja. Osnovno obrazovanje počinje upisom u prvi razred osnovne škole, te je obvezno za svu djecu, u pravilu, od šeste do petnaeste godina života. Srednje obrazovanje počinje upisom u srednju školu. Obrazovanje u školama koje ostvaruju glazbene, plesne ili športske programe započinje upisom u neki od takvih programa, čije se trajanje utvrđuje posebnim obrazovnim programima koje donosi Ministarstvo.

Članci 17.-22. propisuju način provođenja upisa djece u osnovnu školu, dužnost roditelja pri upisu djece u osnovnu školu, pravo upisa u prvi razred srednje škole, starosnu dob za upis prvog razreda srednje škole, izbor kandidata za upis, način utvrđivanja elemenata i kriterije za izbor kandidata za upis te način donošenja odluke o upisu za svaku školsku godinu, starosnu dob za upis u prvi razred obveznog osnovnog obrazovanja, utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta prije upisa u prvi razred osnovne škole od strane stručnog povjerenstva, postupak utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta, način odlučivanja o prijevremenom upisu ili odgodi upisa u prvi razred osnovne škole ili trajnoj odgodi školovanja djece s teškoćama te o primjerenom programu osnovnog ili srednjeg obrazovanja za učenike s teškoćama, slučajeve u kojima se učenik može upisati u prvi razred osnovne škole kojoj ne pripada prema upisnom području, te sadržaj i objavu natječaja za upis učenika u prvi razred srednje škole.

Članak 23. propisuje da redoviti učenik srednje škole može tijekom obrazovanja promijeniti upisani program u pravilu nakon prvog razreda, koja se promjena može uvjetovati polaganjem razlikovnih i/ili dopunskih ispita, a sadržaj tih ispita te načine i rokove polaganja ispita utvrđuje nastavničko vijeće.

Članak 24. propisuje da učenik koji je stekao nižu stručnu spremu ima pravo steći srednju školsku ili stručnu spremu nastavljanjem obrazovanja ili polaganjem ispita, što se obvezno uvjetuje polaganjem razlikovnih, odnosno dopunskih ispita. Ako učenik prekine školovanje ili se preseli iz jednog mjesta u drugo, škola koju je pohađao ili druga škola koja ostvaruje isti program školovanja dužna je upisati učenika.

Članak 25. propisuje da učenik prelazi iz jedne škole u drugu koja ostvaruje isti obrazovni program na temelju prijelaznice koju izdaje škola iz koje učenik odlazi.

Članak 26. propisuje da se odgoj i obrazovanje u školi ostvaruje na temelju nacionalnog kurikulumu, nastavnih planova i programa i školskog kurikulumu. Nacionalni kurikulum i nastavne planove i programe donosi Ministarstvo, a školski kurikulum izrađuju nositelji obrazovne djelatnosti škole, te ga odobrava školski odbor.

Članak 27. propisuje što se utvrđuje nastavnim planom i programom, od kojih se dijelova sastoje te tko ih donosi. Nadalje, propisuje se da su izborni predmeti obvezni za sve učenike osnovne škole koji se za njih opredijele. Učenik može prestati pohađati izborni predmet, pisanim zahtjevom roditelja učenika i učenika učiteljskom vijeću do početka školske godine pod uvjetom da obveznu satnicu kompenzira drugim izbornim predmetom ili aktivnošću u

školi. Propisuje se da je strani jezik koji se počinje učiti u prvom razredu osnovne škole prvi strani jezik do kraja osnovnog obrazovanja.

Članak 28. propisuje da školska ustanova radi na temelju školskog kurikulumuma i godišnjeg plana i programa rada koji donosi školski, odnosno domski odbor do 30. rujna tekuće školske godine. Godišnjim planom i programom rada školske ustanove utvrđuje se mjesto, vrijeme, način i izvršitelji poslova. Školski kurikulum donosi školski odbor do 1. rujna tekuće školske godine, a donosi se na temelju nacionalnog kurikulumuma i nastavnog plana i programa.

Članci 29.-32. reguliraju eksperimentalni program, alternativne programe, umjetničke i športske programe te posebne programe za učenike s teškoćama u školama. Propisuje se da školska ustanova može provoditi eksperimentalni program koji odobri Ministarstvo, a kojim se provjerava vrijednost novih obrazovnih sadržaja, oblika i metoda rada kao i nove nastavne opreme. Nadalje, propisuje se da se u školi može ostvarivati odgojno-obrazovni rad prema alternativnim nastavnim programima, odnosno metodama, u skladu s ovim Zakonom, da škola može izvoditi umjetničko i športsko obrazovanje u skladu s ovim Zakonom, ako posebnim propisima nije drukčije određeno, a da programe takvog obrazovanja i uvjete za njihovo izvođenje propisuje Ministarstvo. Škola može izvoditi posebne programe za učenike s teškoćama uz suglasnost Ministarstva.

Članci 33.-36. reguliraju različite oblike odgojno-obrazovnog rada: dopunsku nastavu za učenike kojima je potrebna pomoć u učenju, dodatnu nastavu za učenike koji u određenom nastavnom predmetu ostvaruju nadprosječne rezultate, izvannastavne aktivnosti radi zadovoljavanja različitih potreba i interesa učenika te izvanškolske aktivnosti učenika.

Članci 37.-38. reguliraju izvanučionične oblike rada: terensku nastavu, školski izlet, višednevno učeničko putovanje, stručnu ekskurziju, te školu u prirodi u osnovnoj školi za učenike četvrtog razreda. Škola školskim kurikulumom planira poludnevni, jednodnevni i višednevni izvanučionični oblik rada, u mjestu i izvan mjesta u kojem je smještena škola. Ujedno se propisuju obveze i mogućnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u financiranju te sufinanciranju pojedinih izvanučioničnih oblika rada.

Članci 39.-40. propisuju mogućnost osnivanja učeničkih zadruga kao oblika izvannastavne aktivnosti te učeničkih klubova i društva.

Članak 41. propisuje da školska ustanova može biti vježbaonica za studente koji se pripremaju za obrazovni rad s učenicima. Uvjete, financiranje i način rada vježbaonica propisuje ministar na prijedlog visokih učilišta koji pripremaju studente za obrazovni rad s učenicima.

Članak 42. regulira instruktivnu nastavu za učenike koji zbog većih motoričkih teškoća ili kroničnih bolesti ne mogu polaziti nastavu, a koja se, uz odobrenje Ministarstva, održava u kući, odnosno zdravstvenoj ustanovi ako se učenik nalazi na dužem liječenju. Također, propisuje se način poučavanja učenika koji zbog većih motoričkih teškoća ili kroničnih bolesti ne mogu polaziti nastavu te obveza škole da vodi evidenciju o učenicima s teškoćama.

Članci 43.-46. propisuju način učinkovite integracije učenika koji su djeca državljana Republike Hrvatske koji se vraćaju iz inozemstva, te koja započinju, odnosno nastavljaju školovanje u Republici Hrvatskoj, a nedostatno poznaju hrvatski jezik te način učinkovite integracije djece za koje je obrazovanje prema ovom Zakonu obvezno i koji imaju boravak na

području Republike Hrvatske, a članovi su obitelji radnika koji je državljanin države članice EU. Radi učinkovite integracije takvih učenika škola organizira individualne i skupne oblike neposrednog obrazovnog rada kojima se tim učenicima omogućuje brže svladavanje hrvatskog jezika i nadoknađuje nedovoljno znanje u pojedinim nastavnim predmetima. Takav neposredni odgojno-obrazovni rad provodi se u pripremnoj i dopunskoj nastavi. Također, propisuje se pravo učenika za koje je obrazovanje prema ovom Zakonu obvezno i koji imaju boravak na području Republike Hrvatske, a djeca su državljana države članice Europske unije, da stječu znanja iz materinjeg jezika i kulture države svojeg podrijetla. Time Republika Hrvatska usklađuje svoje propise iz područja osnovnoškolskog obrazovanja (koje je obvezno) s *Direktivom Vijeća 77/486/EEC od 25. srpnja 1977. o obrazovanju djece radnika migranata*. Takav način integracije na odgovarajući se način primjenjuje na azilante, tražitelje azila, strance pod supsidijarnom zaštitom i strance pod privremenom zaštitom. Nadalje, propisuje se da djeca državljana država članica Europske unije imaju pravo na osnovno i srednje obrazovanje kao i hrvatski državljani te se upisuju u školske ustanove u Republici Hrvatskoj pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani. Time Republika Hrvatska usklađuje svoje propise iz područja osnovnog i srednjeg obrazovanja s načelom nediskriminacije propisanim člankom 12. Ugovora o osnivanju Europske ekonomske zajednice – *UEZ, Dio prvi, Načela, članak 12.*

Članak 47. propisuje organiziranje nastave hrvatskog jezika i kulture – hrvatske nastave u inozemstvu za dodatno školovanje djece državljana Republike Hrvatske u inozemstvu.

Člancima 48.-51. regulira se organizacija odgojno-obrazovnog rada škole na način da se propisuje početak i završetak školske godine, vrste odmora, broj nastavnih dana i nastavnih tjedana, početak i završetak nastave i trajanje učeničkih odmora, izvođenje obrazovnog rada u jednoj smjeni te izvođenje obrazovnog rada kao poludnevnog ili s produženim boravkom, broj radnih dana tjedno u kojima se izvodi nastava, broj nastavnih sati, trajanje nastavnog sata i sata praktične nastave.

Člancima 52.-54. propisuje se način organiziranja nastave po razredima te način neposrednog izvođenja nastave u razrednom odjelu i obrazovnoj skupini. Za učenike od prvog do četvrtog razreda osnovne škole nastava se organizira kao razredna, a za učenike od petog do osmog razreda kao predmetna nastava Razredni odjel ustrojava se od učenika istog razreda, a u srednjoj školi u pravilu istog obrazovnog programa. Propisuje se način ustrojavanja kombiniranih razrednih odjela te broj učenika u redovitom i kombiniranom razrednom odjelu.

Članak 55. propisuje knjižnicu u školskim ustanovama koja mora udovoljavati uvjetima koji su propisani Standardom za školske knjižnice.

Članak 56. propisuje da se u školi upotrebljavaju udžbenici koje je odobrilo Ministarstvo prema posebnom zakonu.

Članak 57. propisuje obvezu i potrebu suradnje školskih ustanova sa ostalim školskim ustanovama, posebnim školama i ustanovama u nadležnosti Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te zavodima za zapošljavanje i drugim ustanovama u cilju pravovremene profesionalne informiranosti učenika i profesionalne orijentacije učenika.

Članak 58. propisuje tko donosi kućni red školskih ustanove te što se njime utvrđuje.

Članak 59. propisuje zabranu promidžbe i prodaje u školskim ustanovama koje nisu u skladu s ciljevima i sadržajima obrazovanja kao i promidžbe i prodaje proizvoda koji ugrožavaju zdravlje, psihički ili moralni razvoj učenika ili koji izravno ugrožavaju ili narušavaju školski i

domski okoliš. Također, zabranjena je promidžba političkih stranaka i političkih udruga u prostorima školske ustanove.

Članci 60.-61. propisuju stjecanje statusa učenika (kada se stječe i gdje se može imati takav status) te prava i obveze učenika. Propisuje se donošenje etičkog kodeksa škole od strane školskog odbora.

Članci 62.-65. propisuju pojam učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (daroviti učenici i učenici s teškoćama) te načine obrazovanja takvih učenika.

Članak 66. propisuje kada učeniku srednje škole prestaje status redovitog učenika.

Članak 67. propisuje dužnost školskih ustanova u zaštiti sigurnosti i zdravlja učenika.

Članci 68.-69. reguliraju prehranu u osnovnim školama te obveze osnivača u pogledu organiziranja prijevoza učenicima osnovnih i srednjih škola i snošenja troškova prijevoza.

Članak 70. regulira obvezu zaštite prava učenika od strane učitelja, nastavnika i stručnih suradnika.

Članak 71. propisuje ustrojavanje vijeća učenika kojeg čine predstavnici učenika svakog razrednog odjela, prava predstavnika vijeća učenika, te sastav i imenovanje vijeća učenika.

Članci 72.-75. propisuju praćenje i ocjenjivanje uspjeha učenika tijekom nastave, način ocjenjivanja učenika te način utvrđivanja ocjena iz nastavnih predmeta, broјčane i opisne ocjene učenika, način utvrđivanja zaključne ocjene iz nastavnog predmeta, opći uspjeh te tko ga i na koji način utvrđuje, popravne ispite, ispitne rokove za popravne ispite i način polaganja popravnih ispita, izvješće o postignutom uspjehu na kraju prvog polugodišta te javne isprave nakon završetka osnovne i srednje škole.

Članak 76. propisuje postupak preispitivanja ocjene pred učiteljskim, odnosno nastavničkim vijećem u slučaju da učenik ili roditelj nije zadovoljan zaključnom ocjenom na kraju nastavne godine iz pojedinog nastavnog predmeta.

Članak 77. propisuje postupak u slučaju kad učenik iz opravdanih razloga nije mogao pohađati nastavu i biti ocijenjen iz jednog ili više predmeta. Propisuje se, također, obveza škole da osigura polaganje predmetnog ili razrednog ispita te organizira instruktivnu nastavu u kući učeniku koji zbog bolesti u duljem trajanju ne može pohađati nastavu. Nadalje, propisuje se obveza škole da učeniku koji zbog bolesti ili drugog opravdanog razloga ne pristupi popravnom ili predmetnom, odnosno razrednom ispitu u propisanim rokovima, omogućiti polaganje ispita nakon prestanka razloga zbog kojeg nije pristupio ispitu.

Članak 78. propisuje mogućnosti prelaska učenika u viši razred u slučaju kad je ocijenjen nedovoljnom ocjenom.

Članak 79. propisuje koliko puta učenik može ponavljati razred.

Članak 80. propisuje slučajeve kad se učenik može privremeno ili trajno osloboditi od pohađanja nastavnog predmeta ili sudjelovanja u određenim nastavnim sadržajima

Članak 81. propisuje način završetka škole učenika koji imaju status kategoriziranog športaša, posebno darovitih učenika u umjetničkom području i učenika koji se pripremaju za međunarodna natjecanja.

Članak 82. regulira državnu maturu i završne ispite. Srednjoškolsko obrazovanje učenika u gimnazijskim i četverogodišnjim strukovnim i umjetničkim programima obrazovanja završava polaganjem državne mature. Propisuje se koji učenici polažu državnu maturu, a koji učenici umjesto završnih ispita mogu polagati državnu maturu. Državnu maturu u školama provodi ustanova nadležna za vanjsko vrjednovanje obrazovanja. Uvjete, način i postupak polaganja državne mature i završnog ispita propisuje Ministarstvo.

Članci 83.-87. reguliraju pedagoške mjere. Propisuje se pohvaljivanje i nagrađivanje učenika, izricanje pedagoških mjera učenicima zbog povrede dužnosti i neispunjavanja obveza, vrste pedagoških mjera i slučajevi u kojima se pojedine od njih izriču, pravo žalbe roditelja učenika osnovne škole te roditelja i učenika srednje škole na izrečenu pedagošku mjeru te tijela koja odlučuju o žalbi.

Članak 88. regulira vrjednovanje i samovrjednovanje školskih ustanova. Odluku o vrjednovanju i načinu korištenja rezultata vrjednovanja propisuje ministar na prijedlog Vijeća za nacionalni kurikulum. Vanjsko vrjednovanje provodi ustanova nadležna za vanjsko vrjednovanje obrazovanja.

Članak 89. propisuje Vijeće za nacionalni kurikulum koje, kao savjetodavno tijelo, imenuje ministar.

Članci 90.-98. reguliraju osnivanje i prestanak rada školske ustanove. Propisuje se način osnivanja i osobe koje mogu osnovati školsku ustanovu, sadržaj osnivačkog akta, podnošenje zahtjeva za početak rada školske ustanove, provođenje postupka utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za početak rada školske ustanove, slučajevi donošenja akta o ukidanju školske ustanove, odnosno o prestanku izvođenja obrazovnog programa, prenošenje osnivačkih prava nad školskom ustanovom, statut školske ustanove i tijelo koje ga donosi, prestanak rada školske ustanove, stjecanje prava javnosti i način rada školskih ustanova kojima je osnivač druga pravna osoba ili fizička osoba iz članka 90. stavka 2. podstavka 4. ovog Zakona.

Članci 99.-104. propisuju uvjete za obavljanje obrazovnog rada u školskoj ustanovi, radnike u školskim ustanovama te njihove poslove. Obrazovni rad osnovnoj školi obavljaju učitelji razredne, učitelji predmetne nastave i stručni suradnici, a obrazovni rad u srednjoškolskoj ustanovi obavljaju nastavnici i stručni suradnici. Propisuje se tko su stručni suradnici u školskoj ustanovi, a tko suradnici u nastavi. Propisuje se da školska ustanova ima tajnika. Također, propisuju se ukupne tjedne obveze učitelja, nastavnika, odgajatelja i stručnih suradnika u školskim ustanovama te tjedne norme neposrednog nastavnog i obrazovnog rada.

Članci 105-106. propisuju uvjete i zapreke za zasnivanje radnog odnosa. Posebnim uvjetima za zasnivanje radnog odnosa u školskoj ustanovi utvrđuje se odgovarajuća razina obrazovanja, sukladno razinama obrazovanja propisanim zakonom koji uređuje visoko obrazovanje. Odgovarajuću vrstu obrazovanja učitelja, nastavnika i stručnih suradnika propisuje ministar.

Članci 107.-110. propisuju način zasnivanja radnog odnosa u školskoj ustanovi, vođenje evidencije o radnicima za kojima je prestala potreba u punom ili dijelu radnog vremena, slučajeve zasnivanja radnog odnosa ugovorom o radu i bez natječaja, pripravnike i

pripravnički staž, zapošljavanje osoba koje imaju odgovarajuću vrstu i razinu obrazovanja i radno iskustvo u zanimanju za koje su se školovale dulje od trajanja pripravničkog staža, uz uvjet polaganja stručnog ispita te zapošljavanje osoba koje imaju odgovarajuću razinu obrazovanja, a nemaju potrebno pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičko obrazovanje (u daljnjem tekstu: pedagoške kompetencije), kao i dužnost takvih osoba da završe program za stjecanje pedagoških kompetencija na sveučilištu.

Članak 111. propisuje da osobe koje imaju u školskoj ustanovi zasnovan radni odnos na neodređeno vrijeme, a izabrane su za rad u hrvatskoj nastavi u inozemstvu ili su izabrane za lektora hrvatskog jezika i književnosti na stranoj visokoškolskoj ustanovi, imaju pravo povratka na poslove na kojima su prethodno radile. Također se propisuju uvjeti pod kojima takve osobe mogu ostvariti pravo povratka na poslove na kojima su prethodno radile s time da im radni odnos na njihov zahtjev miruje za vrijeme rada u inozemstvu.

Članci 112.-113. propisuju prestanak radnog odnosa učitelju, nastavniku i stručnom suradniku ugovor o radu prestaje završetkom školske godine u kojoj je navršio 65 godina života i najmanje 20 godina staža osiguranja. Ostalim radnicima školske ustanove ugovor o radu prestaje kada radnik navrši 65 godina života i 20 godina staža osiguranja. Također, propisuje se način odlučivanja o zasnivanju i prestanku radnog odnosa te slučajevi u kojima se može donijeti odluka o upućivanju radnika na prosudbu preostale radne sposobnosti.

Članci 115.-117. reguliraju stručno usavršavanje učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja. Propisuje se što podrazumijeva stručno usavršavanje, programi stručnog usavršavanja te stručno usavršavanje kao pretpostavku napredovanja. Nadalje, uvodi se licencija za rad u školskoj ustanovi kao javna isprava kojom se dokazuju potrebne razine općih i stručnih kompetencija učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja.

Članak 118. regulira posebne potrebe u obrazovnom radu u školskoj ustanovi te mogućnost angažiranja i drugih obrazovnih radnika za zadovoljavanje posebnih potreba u obrazovnom i nastavnom radu, te specifičnih uvjeta u školi.

Članak 119.-124. reguliraju upravljanje školskom ustanovom. Propisuju se ovlasti, zadaće, sastav, način konstituiranja i način rada školskog, odnosno domskog odbora (u daljnjem tekstu: školski odbor), propisuju se razlozi za razrješenje člana školskog odbora te raspuštanje školskog odbora, imenovanje povjerenstva koje zamjenjuje raspušteni školski odbor te njegove ovlasti i zadaće, slučajeve u kojima je osnivač dužan razriješiti člana školskog odbora, a ured državne uprave raspustiti školski odbor te način postupanja ako osnivač i ured državne uprave to ne učine na zahtjev prosvjetnog inspektora. Nadalje, propisuju se stručna tijela škole i njihov sastav.

Članci 125.-130. propisuju da je ravnatelj školske ustanove poslovodni i stručni voditelj školske ustanove. Propisuju se poslovi ravnatelja, uvjeti za imenovanje ravnatelja, način i postupak imenovanja ravnatelja, zamjenjivanje ravnatelja u slučaju privremene spriječenosti za obavljanje ravnateljskih poslova, način zasnivanja radnog odnosa ravnatelja, način razrješenja ravnatelja te slučajeve u kojem je školski odbor dužan razriješiti ravnatelja i način postupanja za slučaj da školski odbor to ne učini.

Članak 131. sadrži odredbu o vršitelju dužnosti ravnatelja.

Članak 132. propisuje da se sastav i broj članova školskog odbora te imenovanje, razrješenje i trajanje mandata članova školskog odbora i ravnatelja školske ustanove kojoj je osnivač druga pravna ili fizička osoba iz članka 90. stavka 2. podstavka 4. ovog Zakona uređuje aktom o osnivanju i statutom.

Članci 134.-136. sadrže odredbe o učeničkom domu, o pravu na smještaj i prehranu u učeničkom domu kao i prijam učenika u učenički dom.

Članci 135. -137. propisuju prava i obveze roditelja učenika, kao i način organiziranja roditelja u vijeće učenika koje se ustrojava u školi.

Članci 138.-140. odnose se na pedagošku dokumentaciju i evidenciju u školskim ustanovama i na zajednički upisnik školskih ustanova koji se vodi u Ministarstvu u elektronskom obliku (e-Matica), kao i na način vođenja evidencija te zaštitu osobnih podataka.

Članci 141.- 144. sadrže odredbe o načinu financiranja javnih potreba u osnovnom i srednjem školstvu.

Članak 145. propisuje dužnost školske ustanove pri korištenju prihoda stečenih od obavljanja svoje djelatnosti (uplatama roditelja, iz donacija i drugih izvora).

Članak 156. sadrži odredbu o zabrani financiranja školskih ustanova sredstvima političkih stranaka.

Članci 147.-150. propisuju nadzor nad zakonitošću rada i općih akata školske ustanove propisuju inspeksijski nadzor, nadzor nad stručnim radom te nadzor i kontrolu financijskog poslovanja školske ustanove kao i nadležna tijela za obavljanje pojedine vrste nadzora.

Članci 151.-152. propisuju prekršaje školskih ustanova kao i iznose novčanih kazni školskoj ustanovi, odgovornoj osobi u školskoj ustanovi te roditeljima učenika.

Člankom 153. stavkom 1. propisano je da su učenici koji su upisali gimnaziju zaključno sa školskom godinom 2004/2005. zadnja generacija učenika gimnazija koja na kraju srednjoškolskog obrazovanja polaže maturu prema ranijim propisima, što znači da su zadnja generacija učenika koji su upisali gimnaziju koja ne polaže državnu maturu. Stavkom 2. i 3. istog članka propisano je da su učenici koji su upisali četverogodišnje strukovne i umjetničke škole zaključno sa školskom godinom 2005/2006. zadnja generacija učenika četverogodišnjih strukovnih i umjetničkih škola koja polaže završni ispit, s time da imaju mogućnost izbora da umjesto polaganja završnog ispita mogu polagati i državnu maturu kao i učenici gimnazija.

Člankom 154. propisano je izjednačavanje prava radnika u školskim ustanovama koji su stekli visoku stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju s osobama koje su završile odgovarajuću razinu obrazovanja prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Člankom 155. osigurava se zaštita stečenih prava učitelja razredne i predmetne nastave s višom stručnom spremom za rad u osnovnim školama.

Naime, odredbama članka 71.a Zakona o osnovnom školstvu propisano je da se odgovarajućom stručnom spremom za obavljanje poslova učitelja razredne nastave smatra visoka stručna sprema odgovarajuće vrste, odnosno viša stručna sprema odgovarajuće vrste ako je stečena u dvogodišnjem studiju razredne nastave upisanom najkasnije do 1992. godine, te da se odgovarajućom stručnom spremom za obavljanje poslova učitelja predmetne nastave smatra visoka stručna sprema odgovarajuće vrste, odnosno viša stručna sprema odgovarajuće vrste ako je stečena do stupanja na snagu Zakona o osnovnom školstvu (Narodne novine, broj 59/90). Budući da se ovim Zakonom propisuje da učitelj razredne i predmetne nastave u osnovnoj školi može biti osoba koja je završila diplomski sveučilišni studij, potrebno je učiteljima razredne i predmetne nastave s višom stručnom spremom koji su na dan stupanja na snagu Zakona zatečeni u radnom odnosu u osnovnim školama, omogućiti nastavak rada na radnim mjestima na kojima su zatečeni, kao i osigurati mogućnost rada u drugoj osnovnoj školi. Stavkom 3. ovog članka omogućava se rad i osobama koje u trenutku stupanja na snagu ovog Zakona nisu zatečene u radnom odnosu u osnovnoj školi, a koje imaju istu naobrazbu kao i osobe zatečene u radnom odnosu.

Člankom 156. stavkom 1. određeno je da svi učitelji, nastavnici i stručni suradnici koji su zasnovali radni odnos u osnovnoj ili srednjoj školi prije 25. veljače 1994. godine, nisu obvezni polagati stručni ispit prema odredbama ovog Zakona, odnosno da su svi učitelji, nastavnici i stručni suradnici koji su prvi put zasnovali radni odnos u školskim ustanovama nakon stupanja na snagu Pravilnika o stručnim ispitima u srednjem školstvu (Narodne novine, br 16/94), a koji nisu položili stručni ispit niti prema odredbama Zakona o osnovnom školstvu niti prema odredbama Zakona o srednjem školstvu, obvezni položiti stručni ispit prema odredbama ovog Zakona.

Naime, odredbom članka 78. Zakona o osnovnom školstvu (Narodne novine, broj 59/90, 26/93, 27/93, 29/94, 7/96, 59/01 i 76/05) propisano je da osoba koja je položila stručni ispit prema odredbama Zakona o srednjem školstvu, ili je prema odredbama toga zakona oslobođena od polaganja stručnog ispita, nema obvezu polaganja stručnog ispita za rad u osnovnoj školi, a odredbom članka 80. stavka 5. Zakona o srednjem školstvu (Narodne novine, broj: 19/92, 26/93, 27/93, 50/95, 59/01, 114/01 i 81/05) je propisano da osoba koja je položila stručni ispit prema odredbama Zakona o osnovnom školstvu ili je prema odredbama tog zakona oslobođena od polaganja stručnog ispita, nema obvezu polaganja stručnog ispita za rad u srednjoj školi. Međutim, kako su prijelaznim i završnim odredbama navedenih zakona propisani različiti datumi od kojih se obveza polaganja stručnog ispita uvodi u osnovne i srednje škole (u osnovne škole 8. siječnja 1991 godine-danom stupanja Zakona o osnovnom školstvu NN br. 59/90, a u srednje škole 25. veljače 1994. godine-danom stupanja na snagu Pravilnika o stručnim ispitima u srednjem školstvu NN, br 16/94) bilo je potrebno ovim zakonom odrediti točan dan, za koji se smatra da su svi učitelji, nastavnici i stručni suradnici koji su se nakon tog datuma prvi put zaposlili u školskim ustanovama morali položiti stručni ispit prema odredbama Zakona o osnovnom školstvu ili Zakona o srednjem školstvu, a ako ga nisu položili, obvezni su položiti stručni ispit prema odredbama ovog zakona. **Stavkom 2.** ovog članka određuje se da učitelji, nastavnici i stručni suradnici koji su položili stručni ispit prema odredbama Zakona o osnovnom školstvu, odnosno prema odredbama Zakona o srednjem školstvu nisu obvezni polagati stručni ispit prema odredbama ovog Zakona. **Stavak 3.** ovog članka određuje da se dan stupanja na snagu ovog Zakona, smatra danom stjecanje prve licencije za rad osobama koje su položile stručni ispit prema odredbama Zakona o osnovnom školstvu ili odredbama Zakona o srednjem školstvu, odnosno osobama koje su sukladno odredbama navedenih zakona oslobođene polaganja stručnog ispita. Odredba stavka 3. ovog članka potrebna je jer je ovim Zakonom propisano da se prvom licencijom za rad smatra se isprava o položenom stručnom ispitu

Člankom 157. određuje se da osobe koje su stekle pedagoško-psihološko obrazovanje u skladu s odredbama Zakona o osnovnom školstvu, odnosno Zakona o srednjem školstvu nisu obvezne završiti program za stjecanje pedagoških kompetencija na sveučilištu, kojim se stječe 60 ECTS bodova.

Člankom 158. propisuju se prava ravnatelja zatečenih na dužnosti ravnatelja na dan stupanja na snagu ovog Zakona, kao i prava osoba koja nakon isteka mandata ne budu imenovana za ravnatelja.

Člankom 159. propisano je zdravstveni radnik i socijalni radnik koji se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zateknu na radnom mjestu stručnog suradnika u školskim ustanovama, nastavljaju sa obavljanjem poslova svog radnog mjesta. Ova odredba potrebna je da bi osobe zaposlene na radnom mjestu stručnih suradnika zdravstvenih i socijalnih radnika mogle nastaviti sa obavljanjem poslova svog radnog mjesta budući da se ovim zakonom, za razliku od Zakona o osnovnom školstvu i Zakona o srednjem školstvu, zdravstveni i socijalni radnik ne smatraju stručnim suradnicima u radnika i socijalnog radnika u školskim ustanovama.

Članci 160.-165. propisuju obveza usklađivanja općih akata školskih ustanova s ovim Zakonom u određenom roku, obveza imenovanja školskih odbora sukladno ovom Zakonu u određenom roku, priznavanje niže i srednje stručne spreme osobama koje su završile srednju školu prema ranijim propisima, rok za donošenje provedbenih propisa na temelju ovog Zakona, prestanak važenja dosadašnjih zakona o osnovom i srednjem školstvu te odredba o stupanju Zakona na snagu.

